

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. M. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:

Egész évre 8.— P.
Tagoknak tagsági díjjal évi 2.— P.
Egy szám ára —50 P.

Főszerkesztő:

1936—1940. aug. 30-ig.
TELEKI ÁDÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kolozsvár, Majális-utca 22. sz.
Telefon: 21-58 és 31-74.
Póstatakarék csekszám 72300.

AMIT VÁLLALUNK

Irta: vitéz Szász István.

Az esztendő végefelé közeledünk és nemsokára elérkezik a pillanat, amikor számot kell adnunk — közösségnek és saját magunknak — végzett munkánk eredményeiről. Ennél a számvetésnél pedig a lelkiismeretvizsgálat ma sokkal szigorúbb kell, hogy legyen, mint bármikor történelmünk folyamán.

Ha a reánk bízott feladat fontosságának, valamint önmagunk ismeretének hiányában — a tárgyilagos ítélet félretolásával próbálnánk az eltelt év munkaszakaszaira meglegedetten visszapillantani, — csak önámítás lenne s ezzel a jövő eredményeit már eleve sirba döntenénk.

Mindannyian tudjuk, hogy a jó hadsereg a nemzet életének biztosítása szempontjából csak az egyik főfeltételét képezi. A másik a mezőgazdasági termelés. Nem vonhatja ki magát tehát a történelmi felelősség alól sem a kis-, vagy a nagygazda, sem pedig a magyar mezőgazdasági munkás. A sorsdöntő időkben jól láthatjuk, hogy a külső fronton küzdő honvéd áldozatosan és maradtalanul tesz eleget kötelességének. Ugyanekkor ezt nekünk is meg kell tennünk.

Erdély mezőgazdaságát az új világháború felkészületlenül érte. Az EMGE erőfeszítései tehát oda is irányulnak, hogy azokat a hiányosságokat, melyek a termelés ütemét és nagyságát csökkentik, minél gyorsabban kiküszöbölje. A kormány megértő magatartása lehetővé tette számunkra, hogy a növénytermesztés, talajművelés, állattenyésztés stb. terén jelentős segítséget nyújtsunk gazdatestvéreinknek. Jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy tevékenységünk méltánylásra talált, hiszen két év alatt hatalmas előhaladásról számol-

hatunk be. Mindenki többet és jobbat akar termelni és jószándékkal igyekezük a mögöttes ország részben végzett munkáját a honvéd teljesítmények színvonalára emelni. A mindenfelé zöldelő vetéseink és őszi szántásaink azt bizonyítják, hogy a jószándéknak — ha Isten is úgy akarja — meg lesz a kellő eredménye.

A becsületes szándék azonban egymagában véve mégsem elegendő. Mindinkább érezzük, hogy sok esetben — a kellő szaktudás hiányában — a kínáló tökéletesebb termelési eszközöket nem tudjuk kellőképpen kihasználni.

Az őszi folyamán lezajlott gazdanapjaink minden kételkedőt meggyőzhettek afelől, hogy milyen óriási tömegeket lehet társadalmi úton nemcsak egységes táborba tömöríteni s nemcsak papiroson, de a valóságban is. Ez a megértő szeretet és határtalan munkakészség ad újabb és újabb erőt az EMGE vezetőségének arra, hogy a szükségnek megfelelően, kellő intézkedésekkel biztosítsa termelésünk folytonosságát, — amely ma elsőrendű magyar sorskérdéssé nőtte ki magát. A hiányzó szakértelmet tehát tanfolyamokon fogják haladni akaró gazdáink megszerezni. Tudjuk, hogy az EMGE kalászos gazdák sora újabb tömegekkel fog gyarapodni, bizonyosságul annak, hogy elűkünknek a magyar törvényhozás házában mondott szavait megértettük és áldozatos munkával párosult szaktudással: „részét kívánunk venni a nemzet sorskérdéseinek intézésében...” Nem szóval, de cselekedettel, — átérve a mezőgazdasági termelés fontosságát, — tesz eleget az erdélyi magyar gazda országépítő és nemzetmentő kötelességének.

December hó

I. Gazdasági udvar.

Az előrelátó gazda már most rendbehozza szerszámait, hogy a jövő évi munkák megkezdésénél jó felszereléssel, tehát fele munkaerővel teljesíthesse a tavaszi nagy feladatait. De ezt annál is inkább el kell végezzük, mert az anyaghiány miatt egyes alkatrészek bevásárlásánál nehézségek mutatkoznak. Ami még megjavítható tehát javítsuk meg, amit pedig megjavítani már nem lehet, jóelőre szerezzünk be, illetőleg már most nézzünk beszerzési források után. Útbaigazítással ezen a téren is az EMGE kirendeltségek és a szövethozók szolgálnak.

II. Szántóföldek.

Aki a falusi gazda életét nem ismeri, azt hiszi, hogy a gazdák a tél beállta után tétlenül várják a tavaszt. A valóság azonban az, hogy amíg a természet pihen, az állatok gondozása, a trágyakezelés, trágyahordás, fahordás és a takarmányozás sok munkát ad. Ott, ahol még nem fagyott meg a föld és az őszi szántásokat nem fejeztük be, igyekezzünk minél hamarabb és minél alaposabb munkával elvégezni. Az idei hosszú ősz lehetővé tette az őszi gondos elvetését. Őszi szántás is sokkal több van, mint a múlt évben. A beérkezett jelentések szerint az egyáltalán megszántható területnek kb. 80—90 százaléka van megdolgozva. Az őszi vtések fejtrágyázására, valamint a tavasziak alá már most szerezzük be a szükséges mennyiségű műtrágyát: elsősorban Péti sót és szuperfoszfátot.

III. Rétek és legelők.

Legeltetni ilyenkor, még ha lehetne, akkor sem szabad. Mert nemcsak a legelőt, esetleg kaszálót tesszük tönkre vele s mondunk le így önként a jövő évi termésről, hanem az állatok is súlyos megbetegedéseket, hülést és tüdőgyuladást, gyomor, vagy bélhurutot kapnak. Ebben a hónapban irtsuk a bokrokat, bozótot, simítsuk el a vakondtúrásokat, hordjunk reájuk érett istállótrágyát, komposztot és különösképpen trágyalevet. Utóbbinál vigyázzunk arra, ha nem hóra hordjuk, hogy fel legyen hígítva és, hogy a munka olyankor történjék, amikor a lajt kerekei nem váganak a talajba, tehát száraz, vagy fagyos időben. Fontos munka fagymentes napokon a boronálás. Történhetik lánchoronával, nehéz vasboronával, sőt tárcsásboronával is.

IV. Allattenyésztés, takarmányozás.

Háborúnak és a széna igénybevételéről szóló rendeletnek kellett jönnie, hogy a gazdákat rákényszerítse a takarmányok okszerű és előrelátó adagolására. Az Erdélyi Gazda hasábjain ugyan már sokszor esett szó erről, azonban nagyon kevesen szívlelték meg tanácsainkat. Aki viszont ebben az évben nem takarékoskodik, tavasszal szomorúan fogja tapasztalni, hogy állatainak nincs mit adjon. Minden számbajöhető takarmánnyal takarékoskodjunk és még a szalmákat is felszeccskázva, sőt füllesztés által előkészítve etessük. Építsen tehát minden gazda csűrében, vagy az istálló egyik végében 3—4 rekeszes füllesztőt és ott a szalmaféléket, kukoricakórét, here-, szója-, lucerna-, borsó, stb. szalmákat sós vízzel való öntözéssel, répalevél, répafej, vagy répa közibe aprítása útján készítsen elő, hogy állatai számára ízletesebbé és könnyebben emészthetővé tegye. Általában, amiket a tanfolyamokon tanultunk és az Erdélyi Gazda Naptárában olvasunk — körülményeinknek megfelelően használjuk fel, mert most igazán eljött az ideje az okszerű takarékoskodásnak.

V. Gyümölcstermesztés.

A jó gazda kertjében a gyümölcsfák megtakarítva és téli hígítású mészkénlével hepermetezve várják a tavaszt. Aki ezeket a munkákat nem végezte el, sürgősen lásson hozzá és fejezze be, mert a jövő évi termés függ tőle. Egy másik nagyon fontos dolog a gyümölcsös talajának felszántása és megtrágyázása. Amíg az említett alapvető munkák elvégzésének szükségességét minden erdélyi gazda nem érzi át és nem valósítja meg, gyümölcstermesztésünk, gazdasági életünkben — dacára minden földrajzi és éghajlati adottságnak —, nem foglalhatja el megillető helyét.

VI. Gazdakörök.

Külső munkáinkat nagyrésztben elvégeztük és a hosszú estéken kezdetét veheti a belső, szellemi építő munka. Tartsunk minél többször gazdaköri megbeszéléseket s olvassunk minél többet, hogy jövő évi munkáinkat elméleti tudással támaszthassuk alá.

Minden gazdakör EMGE Bajtársi Szolgálat havonta pontosan jelentse, mivel segítette a hadbavonultak hozzátartozóit.

Minden gazdaköri vezető február 15-ig be kell számoljon a gazdakör egy évi munkájáról!

Kedves Gazdatestvéreim!

December hónap minél sötétebb, annál jobban világít a jövő év jó termése. A bolgár gazda pedig azt tartja, hogy a hófúvásos, fagyos december után várhat csak jó esztendőt.

Kedves Gazdatestvéreim! a külső gazdasági munkák zöme már befejeződött, — a száraz és csapadékmentes ősz naggyobbára lehetővé tette. Most már a fagymentes napokat használjuk fel arra, hogy a legelőket, réteket és az annyira elhanyagolt árokpartokat takarítsuk meg a gyomok sokaságától. Mindnyájan tudjuk, hogy a gyomok mennyi növényi betegségeknek a hordozói és terjesztői s ezáltal többtermelésünk ellenségei. Az elmulóban levő év száraz nyara és ősze víztelenné tette az árkokat s ezek kitarítását most már maradéktalanul keresztül kell vinni.

A többtermelésről beszélve meg kell emlékezzek arról is, hogy a háborús anyagellátási nehézségek a mezőgazdasági gépek és eszközök kopástól, elhasználódástól pótlásra szoruló egyes részeknek beszerzésénél is jelentkeznek. Ezért a téli napokat használjuk fel arra, hogy a hibás vetőgép, aratógép, cséplőgéprezst megrendeljük, valamint az ekéhez szükséges szántóvasak és a lókapák kapavasainak beszerzéséről gondoskodjunk, ha egyik gyárnál vagy kereskedőnél nincs, írjuk másfelé és akkor nem kell utolsó percben kapkodni avagy esetleg annak hiányában a rossz eszközzel, szerszámmal kinlódni.

Országunk állatállományának nagy jelentőségére, mely a háború után vár rá, előző levelemben kitértem és most csak arra kell felhívjam Gazdatestvéreim figyelmét, hogy ezek egészségének megvédésére is oly nagy gondot kell fordítani, mint takarmányozásunkra. Különösen a téli itatásnál előforduló veszedelmekre kell ügyelni. A vályúhoz való hajtásnál gyakran előfordul, hogy a jeges, fagyos úton az állatok ficamot, rándulást, sőt komoly

lábtorést is kaphatnak. Ezért ügyeljünk, hogy a kút környéke jégmentes legyen és ha mégsem az, hintsük le homokkal, fűrészpórral, vagy hamuval itatás előtt. A hideg víz és mohó ivás emésztési zavarokat és elvetélést okoz. Ezt megelőzzük, ha itatás előtt közvetlenül húzzuk a vizet a kútból és a mohó ivás megállítására szalmát hintünk a vízre. Idegen állatok itatását se engedjük meg soha kútunk vályújánál, mert a víz közvetíti a gümökor, száj- és körömfájás, valamint a fertőző elvetélés kórokozóját.

Az olajmagvak termelésének nemzetgazdasági és honvédelmi fontosságát minden magyar gazdatestvérem kellő súllyal fel tudja fogni és becsülettel eleget is akar ennek tenni. Már most meg kell tenni az előkészületet az olajcsatára és kiválasztani a viszonyainknak legjobban megfelelő olajmag termelését. A kormányrendelet minden járáásra előírta az ott legjobban beváló fajtákat és ebből ki kell választani azt, amely talaj- és munkaviszonyainknak legjobban megfelel. Lehetőleg ezt a gazdakör egyöntetűen döntse el és a meghatározott fajtára kösse meg a gazdakr a termelési szerződést minél gyorsabban, mert ekkor remény van, hogy idejekorán kapja meg a vetőmagot. A szerződéses termelésnek egyik nagy előnye, hogy a termelő részére az olajpogácsa visszaszolgáltatása biztosítva van.

Kedves Gazdatestvéreim! Szent karácsony havának első napjaiban kéresem még az hozzátok, hogy a téli estéket használjátok fel arra, hogy megbeszéljétek a többtermelés érdekében az „Erdélyi Gazda” és az Erdélyi Gazda új naptárában közölteket és azt megszívelve hajtsátok végre a magyar rónákon. Ezzel munkálkodjatok a győzelemért. Boldog és megelégedett békességes karácsonyi ünnepeket kívánva búcsúzóan

Berend, 1942. december hó 1.

magyar gazdatestvéri köszöntéssel

BIKFALVY FERENC.

GAZDATESTVÉREINK FIGYELMÉBE!

Az erdélyi kukorica és olajos növény termelési versenyen az elért eredmények szerint egy 12 soros vetőgép, 15 lókapa, 15 váltócke, 20 borona, 10 szecskavágógép, rengeteg kasza, vonóka, villa, lakat stb. kerül kiosztásra.

Ha pénzben fejezzük ki az erdélyi kukorica és olajos növény termesztési versenyen kiosztásra kerülő gazdasági gépek és felszerelések értékét, úgy 10.000 pengőt is jóval meghaladó összeget nyerünk. Gazdatestvéreink azonban jól tudják, hogy a kiosztott díjak, bármennyire is értékesek, csak emlékeztetőül szolgálnak, mert a valódi értéket az az iparkodás, szorgalom és munka jelenti, amivel a versenyzők a kiváló eredményt elérik. Nap, mint nap hangoztatjuk, hogy a mai időkben a békésen dolgozó gazdatestvéreink is katonáknak kell tekintsek magukat, mert ezt a háborút csak úgy nyerhetjük meg, ha az ország itthon maradt lakossága maradéktalanul teljesíti kötelességét. Hazafiúi kötelességünk azt kívánja, hogy egyrészt minden növényvel a bevetett területen a lehető legmagasabb termést érjük el, másrészt olyan növényeket is termesszünk, melyekre a hazánknak szüksége van.

Egyesületünk még a tavasz folyamán — az Erdélyi Gazda áprilisi számában — meghirdette az erdélyi kukoricaversenyt, valamint ezzel kapcsolatban napraforgó termesztési versenyre is buzdította tagjait. Most, amikor felkérjük gazdatestvéreinket, hogy a kukorica, valamint a napraforgó okszerű termesztésével elért eredményeiket a gazdakörök útján jelentsék egyesületünk vármegyei kirendeltségeinél, egyúttal közöljük, hogy a versenyben részt lehet venni más olajos magot termő növényvel is, mint amilyen a melegebb vidéken a ricinus, a többi részen pedig az olajlen, repce, szójabab és kendermag.

A verseny feltételeit részletesen közöltük az Erdélyi Gazda áprilisi számában. Röviden azonban most is összefoglaljuk, hogy minden gazdatestvérünk tudjon róla és hogy minden gazdakör vezetősége teljesíthesse kötelességét, nehogy a gazdaköri vezetőség mulasztása folytán, a község igyekvő gazdái kimaradjanak a versenyből s így a 10.000 pengőt is meghaladó összegű díjából ne részesüljenek.

A verseny lebonyolítására minden gazdakör egy termesztési versenybizottságot alakít. A bizottság feladata a következő:

a) ellenőrzi, illetve elbírálja, hogy minden versenyző gazda gondosan, idejében végrehajtotta-e a kukorica, illetve olajos növények okszerű termesztésénél előírt munkálatokat;

b) a gazdakörnél maradt egyéni lapokon pontosan feljegyzi az egyes munkálatok időpontját;

c) a kukoricatermést pontosan megállapítja, illetve a cséplési adatok alapján feljegyzi az olajos övények szem és rost (szalma) termését;

d) ellenőrzi, hogy a versenyző gazda többől vágta-e ki a kukoricaszárát és idejében behordotta-e;

e) felülvizsgálja a kukorica tarlóját, hogy gyomosan maradt-e vagy sem, illetve az olajos növények tarlóját, hogy megfelelően gyommentesen tartotta azt;

f) megállapítja külön-külön minden növénynél, hogy ki érte el a községben a három legnagyobb eredményt és a termésből külön-külön kukoricánál legalább 15 csöves átlagmintát vesz, az olajos növényeknél pedig legalább 2 kg-ot és az összes versenyző kitöltött és lezárt személyi lapjával együtt beküldi az EMGE illetékes vármegyei kirendeltségéhez.

Ha egy-egy gazdakörnek nem állana rendelkezésére bejelentő, illetve eredménylap, úgy elegendő, ha mindezekre a kérdésekre, minden résztvevő gazda eredményét, valamint a termelés körülményeit (vetés ideje, vetőmag mennyiség, a föld minősége, mikor volt trágyázva, boronálta-e, illetve hányszor kapálta a növényt, mikor érett be és mekkora volt a termés) egy fél iv papírlapra felírja.

Az EMGE vármegyei kirendeltsége a beküldött adatok alapján felülvizsgálja az ugyancsak beküldött termés minőségét, kukoricánál megállapítja a morzsolási arányt, majd végezetül összeváltja a vármegye eredményét, majd kiosztja a vármegyei díjakat. Egyúttal a vármegye három legjobb eredményét felmutató versenyzőt külön-külön csoportonként előterjeszti a központnak, ahol erdélyi viszonylatban is megállapítják a legjobb eredményt és még külön díjakban részesítik a legjobb eredményt felmutató gazdaságokat.

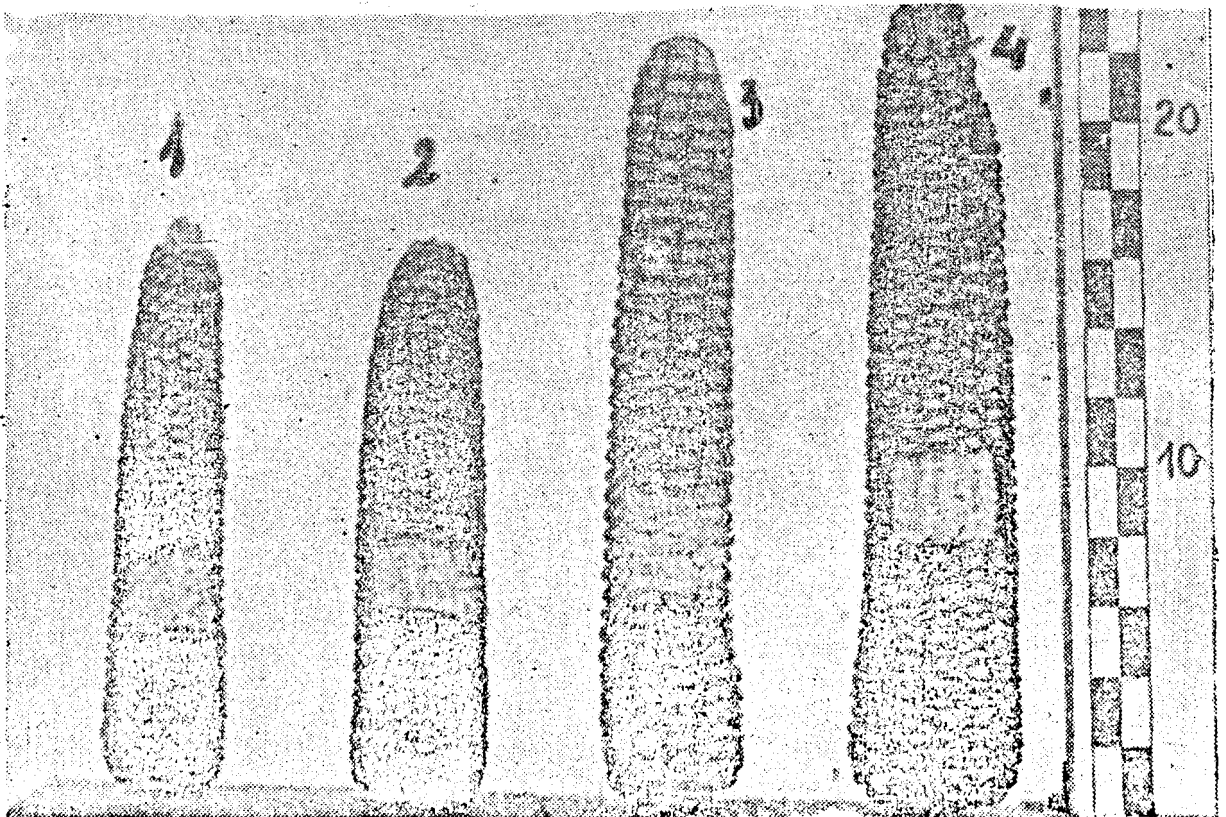
Kedves gazdatestvéreim! Amint már megírtuk, a verseny felkarolásával hazafias kötelességünknek teszünk eleget, ezért minden községben, aki úgy érzi, hogy eredményével felül áll az átlagosan elért eredménynél, jelentkezzék a gazdakör vezetőségénél és siettesse meg, hogy legkésőbb december 15-ig küldjék be az eredményt, mert a kitűzött határidő lejártá után érkező eredményeket, sajnos, nem vehetjük figyelembe.

Az ideai kukoricatermással kapcsolatos észrevételek

Ez év tavaszán a gazdasági vezető köröknek igen nagy gondot okozott a kukoricatermés biztosítása. Ugyanis az előző évben a túlnedves és hűvös időjárás következtében a kukoricák sokhelyen vagy egyáltalán be sem értek, de ha be is értek, olyan nagy víztartalommal kerültek a kasba, vagy a padlásra, hogy azoknak kiszáradása csak száraz, napos október, november hónapok esetében következhetett volna be. Ennek azonban éppen az ellenkezője történt s így a tél folyamán beálló tartós nagy hidegek hatására, különösen a szabadban, kasokban raktározott kukoricák veszítették el csiraképességüket. Minthogy Erdélyben jöminőségű kukoricavetőmagot nem lehetett beszerezni, az Orsz. Növénytermelési Hivatal a Csonkaországból küldött hozzánk megfelelő minőségű vetőmagot. A vetőmagakció során egy Erdélyben alig ismert vörös kukorica — a Red King — is általános kiosztásra került, így tehát szükségesnek vélem, hogy erről a kukoricáról egyet-mást elmondjak. Mindenesetre hangsúlyozni kívánom: annak, hogy ezt a kukoricát olyan vidékekre — így Csíkmegyébe is kiosztották, — ahol nincs mit keresnie, vagyis ahol a viszonyok neki egyáltalán nem felelnek meg, nem a hozzáértés hiánya okozta, mint inkább az,

hogy nem volt megfelelőbb fajta, amelyeket kioszthattak volna.

A Red King (Willax Köztelek 1934. 253. o.) egy sajátságos színű, sárgás-, lilás-piros kukorica, amely a síma vörös, közepes érésű King Filip és egy ismeretlen sárga lófogú keresztezéséből állott elő és amely a beérés tekintetében a létrehozó szülőknél koraiabbnak mutatkozott. A mag alakja a szülők közötti átmeneti formát mutatja, amennyiben a kupamélyedés nagyon sekély. Különben inkább rövid, mint hosszú magúnak mondható. Ami a mag színét illeti, a kupamélyedés sárga, a többi részek színeződése határozott lilapiros. A magsarkok zártak és egyenes lefutásúak. A száron egy cső van, a csövek 20—24 cm. hosszúak, így tehát aránylag nagyok és jól benőttek. A csutka fehérszínű, meglehetősen durva. Szára nem nő magasra, erősen fattyas és levélben gazdag. Bőtermősege alacsonyabb a többi ismert lófogúakénál, de ennek dacára igen jónak mondható terméseket ad, és úgy mag, mint csalamadétermelésre alkalmas. A csonkaországi viszonyok között korai érésűnek mondható; mindenesetre koraiabb érésű, mint a Fleischmann lófogú, vagy a Pignolletto típusú keményszemű kukorica. Tenyészideje a szakirodalomból vett adatok szerint vala-

A. F. M. erdélyi Kirendeltségnek kukorica-kiszáradásban résztvevő fajták: 1. Udvarhely megyei székely muskotály, 2. bábolnai korai keményszemű, 3. sárga bábeai, 4. Red King.

mivel hosszabb, mint a Bábolnai korai keményszemű (Putyi), átlagosan 145 napra tehető, vagyis május 1-i vetést feltételezve, szeptember 15-fe remélhetjük beérését. Tehát érési ideje körülbelül megegyezik a mi erdélyi lófogú korcsunk érési idejével. Egyszóval egy sokat ígérő, igen jó fajta, csak nagy hibája a magvak lilás-piros színeződése. Mi, erdélyi emberek, — lehet, hogy nem egészséges dolog, — de sokhelyen hozzá vagyunk szokva a puliszkaevéshez és vajmi nehéz lesz a puliszkaevésről leszokni, különösen, ha ezt a népszerű táplálékot nincs mivel pótolni. Már pedig emberi táplálkozásra a Red-King csak kevésbé felel meg. Nemcsak azért, mert puliszkája egy cseppet sem étvágygerjesztő kinézésű, de a falusi puliszka fogyasztók bírálata szerint, a régi lófogú korcsok és különösen a keményszeműek puliszkája sokkal izletesebb, mint a Red Kingé.

Az ideai terméseredmények után nagyon sokan él vannak ragadtatva a Red-Kingtől és különösen annak az ideai évben tapasztalt korai beérését, mint a legjobb ajánlólevelet tüntetik fel. Azonban ezen kukoricafajta elbírálásánál is az érésre vonatkozó *idei adatokból az illető fajtára vonatkozólag nem szabad határozott ítéletet mondani*, hiszen tudjuk, hogy az ideai július, augusztus és szeptember hónapokban olyan melegek voltak, hogy még a leghőigényesebb kései fajták is mindenütt beértek. Így éppen Csík megye alsóközségeiben tapasztaltam, — ahol pedig köztudomás szerint még a legrövidebb tenyészidejű kukoricák is csak minden második évben érnek be, — hogy a kiosztott Red-King szeptember végére itt is gyönyörűen beérett. Tehát ismételtlen figyelemztetem gazdatársaimat, hogy az ideai adatokból a tenyészidő rövidegére, vagy

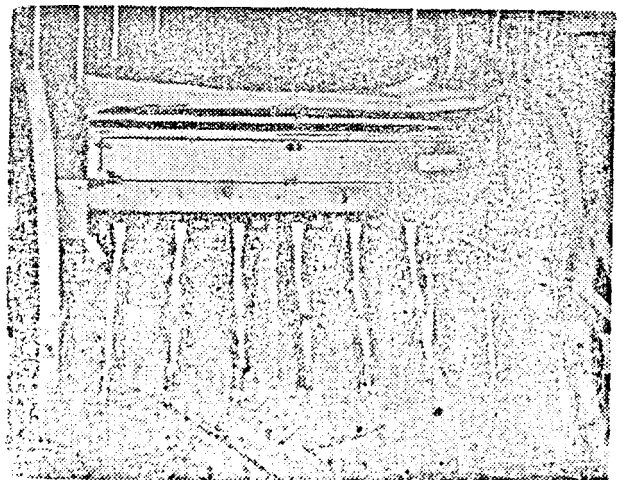
hosszúságára senki következtetést ne vonjon le, mert amilyen rendkívüli volt a tavalyi csapadékos hideg őszi, éppen olyan rendkívüli volt az ideai hosszantartó nyár is.

Hogy milyen álláspontra helyezkedjünk a jövőben ezzel a kukoricával szemben, kizárólag a tenyészidő hosszúsága és a szemtermés nagysága kell irányadó legyen. Egyet biztosan állíthatunk, azt, hogy Csík-, Beszterce-, Máramaros megyék a tengerszín felett 500 m. magasságban fekvő zord vidékein termelése szóba sem jöhet. De bizonytalan terméseket fog adni az erdős, dombos, szőlőt nem termő vidékeken is, ahol több évi kísérleti eredmények szerint a hasonló érési idővel bíró keményszemű Pignoletto típusú kukoricák átlagosan minden harmadik évben éretlenek maradnak. Legjobban be fog válni azokon a vidékeken, ahol jelenleg a lófogú korcsokat termesztik, de ezen vidékek gazdáit is termelésének felkarolásánál óvatosságra intem, mivel csak akkor volna indokolt a régi, valamennyire egyöntetű arany-sárga színű korcsok kiküszöbölése, hogyha a Red-King a régi korcsnál bőtermőbbnek és rövidebb tenyészidejűnek bizonyulna. Erre azonban, különösen a külterjes kisgazda viszonyok között, csak kevés valószínűség áll fenn.

A Red-King elterjedésével kapcsolatban számolnunk kell azzal a körülménnyel is, hogy a lilás-piros maghéj, valamint a sötétbarnás színű sikkerréteg mint uralkodó tulajdonságok a régi arany-sárgával való természetesen kereszteződés útján az utódokban kedvezőtlen befolyást fognak gyakorolni, amennyiben a sötétebb színek 3:1 arányban való átöröklődése a jelenlegi arany-sárga szín eltüntetéséhez és a régi színnek piszkos vörössé való átalakulásához fog vezetni.

Szopos András.

KUKORICAVETŐMAGCSERE. A kukorica beszállítására és forgalmára vonatkozó rendeletek lehetővé teszik a gazdák közötti cserét. Így minden gazda hozzájuthat vidékének és körülményeinek a legjobban megfelelő vetőmaghoz. Ne tévesszen meg az ideai hosszú és meleg őszi. Az a kukorica, ami az idén jól beérett nem valószínű, hogy a jövő évben is maradék nélkül beérik. Érdeklődjünk tehát gazdatestvéreinknél, különösen azoknál, akik az idén is saját termésű kukoricájukat használták vetésre, és lehetőleg ilyen gazdaságból szerezzünk magot, mert ez egészen bizonyos, hogy korai érésű. Tanácsos, hogy a cserét az előírt kukorica mennyiségek beszállítása előtt bonyolítsuk le.

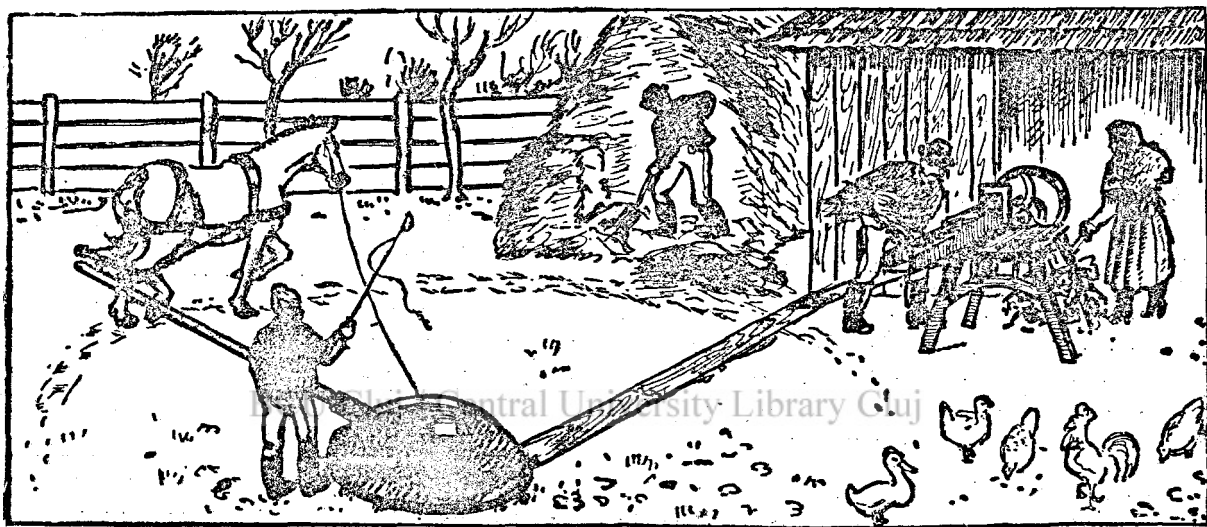

Megérkezett a császármihályfalvi gazdakörnek is az 50% kedvezményrel vásárolt új Focko Drill vetőgép.

Szeckkázunk az alomszalmát

Általános a falvakban a parasz: nincs elég takarmány s nehéz így állatot tartani! Legalább szalma volna bőven. Sok helyen bög, nyerít éhesen a jószág az istállóban, sovány és piszkos, mert alig almoznak s azt a keveset, ami szalmából alájuk jut, hamarosan kieszik maguk alól. A gazda elkecsereedik és káromkodik s legtöbbször minden marad, ahogyan volt. Pedig eredményesebb és célravezetőbb megoldás is van. A kétségbeesés és mások okolása a bajért mindig a legrosszabb orvosság.

kutatásunk, egy számosállat szeckkázatlan alomszalmaszükséglete az eredetileg megállapított mennyiség felére: 3—4 kg-ra csökken. De ha az alomszalmát 5—13 cm-re vagdadjuk, úgy az alomszükséglet csupán 2—3 kg. A felsorakoztatott számok tehát azt jelentik, hogy a 200 téli nap alatt az első esetben, ha szeckkázott szalmát almozunk 4 q szalmát, amikor a szilárd és a híg ürülékét külön kezeljük, de hosszúságú szalmát használunk 6 q-t, míg ha a szalmát aprózzuk, 8 q-t takarítunk meg számosállatonként. Hogy ez mit

Nagyban meggyorsítja a szalmaaprózás munkáját, ha szeckkavágó-géppel végezzük. Ezt meghajthatjuk, — tekintettel a benzinhiányra — egylovas járgánnyal is.

Varázslók nem vagyunk, s így a kérdést sem lehet egy csapásra megoldani, de több olyan mód kínálkozik, amellyel *enyhítjük a gondot* és hogyha meghallgatjuk a jó szót, megszívleljük a tapasztalt szakemberek tanácsait és aszerint cselekszünk, rájövünk arra, hogy nem is olyan sötét a helyzet. Mindössze több előrelátást és egy kis többletmunkát igényel. Azt, hogy megszokott rendünkön változtassunk. Elsősorban a takarmányadagok pontos és előrelátó meghatározása és ezek betartása révén érhetünk el eredményt. Szerves kiegészítője a kérdésnek az állatlétszám minőségi alapon történő csökkentése, illetőleg meghatározása. A kérdésekre vonatkozóan gazdatestvéreink lapunk más helyein találnak értékes útbaigazításokat. Itt most egy harmadik feladatot, az almozás megkönnyítését tárgyaljuk meg.

Ha az istállótrágyát a hígürülékkel együtt kezelik, egy számosállatra naponként 5—7 kg. alomszalmát kell, hogy számítsunk legalább. Szeckkázott szalmából elég 3.5—5 kg. Hogyha a híg ürülék számára trágyalé-

jelent ma, azt állattartó gazdatestvéreink tudják a legjobban.

Trágyakezelés szempontjából már számtalanszor rámutattunk a kevés és szeckkázott alom előnyeire. Nemcsak rengeteg kísérlet bizonyítja ezt, hanem ma már a nyugati országokban, sőt hazánkban is a legtöbb jólkezelte gazdaságban szeckkázva almozzák a szalmát. Ennek ugyanis két olyan előnye van, amely gazdatestvéreinket is egészen közelről érinti. Az első az, hogy a trágya levegőmentes kezelése, — a taposás, — alig ad munkát, egyenletes szétszórása pedig a trágyázás alkalmával csakis így érhető el. Ezt minden gazda könnyen megérti, elmondva is. Egy másik nemkevésbé fontos dolog azonban a trágya szén-nitrogén arányának kérdése. Ez inkább elméleti jellegű, azonban párhuzamosan beállított kísérletekkel könnyen bizonyítható

Tévedés az a felfogás is, hogy minél több szalmát használunk, annál több lesz a trágya. Éppen az ellenkezője igaz. A nagy balom szalmastrágya hamarosan füstölni

kezd, beforrósodik, s mire kihordásra kerül, alig felényi. A szalma tartalmazza a legtöbb anyagot, amelytől az istállótrágya felmelegszik. A felmelegedést égés idézi elő. Minden égés veszteséggel jár, s ez a veszteség annál nagyobb, minél nagyobb volt a felmelegedés. Célunk a trágyakezelésnél pedig az, hogy a felmelegedést, az égés által előidézett veszteségeket a legkisebbre csökkentsük. Ezért kell kiszorítsuk belőle a levegőt, amely nélkül nincs égés. A felmelegedés másik tényezője maga a tüzelőanyag. Ha tehát kevés szalmát juttatunk a trágyába, az égési veszteségeket szintén csökkentjük.

Mi tehát a feladat? Almozzunk kevés és szecsakázott szalmát. A szecsakázás által a szalma felszívóképessége emelkedik és így kevesebb szalmával is száraz és bűzmentes lesz az istálló. A trágya pedig könnyen kezelhető és értékes.

Amint a fentiekből is kitűnik, a szalmamegtakarítás által nemhogy rontanánk, hanem még javítunk gazdálkodásunkon. Ne szükségmegoldásként bíráljuk el tehát az alomszalma szecsakázását, hanem ezt a jó szokást, amelyet most kényszerből alkalmazunk, tartsuk meg a jövőre is, amikor már a szalmával takarékoskodnunk nem kell.

Március 27-től április 4-ig rendezik meg a mezőgazdasági kiállítást

Az országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár rendezőbizottsága vitéz Teleki Béla gróf főispán elnöklésével gyűlést tartott, amelyen megjelent Konkoly-Thege Sándor dr. földművelésügyi államtitkár. Az elnök melegen üdvözölte az államtitkárt, mint a mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottságának főelőadóját és a kiállítási intézmény naggyáfejlesztőjét. Konkoly Thege Sándor dr. válaszában hangsúlyozta, hogy a földművelésügyi kormány az állattenyésztés és a mezőgazdasági termelés fejlesztése szempontjából jelentőségeltjes intézménynek tekinti a kiállítást.

Ezután a bizottság Rédly Gyula előadó főtitkár előterjesztése alapján úgy határozott, hogy a jövő évi mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt a szokásos tavaszi időpontban, március 27-április 4. napjain rendezik meg. A kiállítás gerince ezalkalommal is a vásárral kapcsolatos tenyészállatkiállítás lesz, amelyre máris igen nagyszámú, értékes anyagot készítettek elő a gazdák és élénk forgalomra is lehet számítani. A rendezőség a többi kiállítási csoportokat is igyekszik a lehetőséghez mérten a rendkívüli viszonyok ellenére továbbfejlesztetni és olyan szemléltető anyagot bemutatni, amely hasznos tanulságokat szolgáltat a háborús gazdálkodásban nemcsak a mezőgazdasági foglalkozásnak, hanem minden érdeklődő számára. Az utolsó években rendezett kiállítások fokozódó sikere alapján remény van arra, hogy a most következő kiállítást is sikerülni fog az illetékes tényezők támogatásával szép eredménnyel megrendezni.

A rendezőbizottság érdeklődéssel fogadta a jövő évi kiállítás nagyszabású előkészületeiről szóló tájékoztatást, több fontos részletkérdésben hozott határozatot és elhatározta, hogy a jövő évtől kezdődően a tenyészállatkiállításra csak az illetékes tenyésztő egyesületek útján történő bejelentéseket fogad el. Ebben a csoportban a jelentkezők határidejét január 1-be, míg a többi csoportokban, amelyeknél a jelentkezés továbbra is a rendezőbizottságnál történik, február 15-be állapította meg.

A minőségi termelés gyorsütemű fokozása Erdélyben. A megszállás ideje alatt meglehetősen leromlott termelés feljavítása érdekében a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége vándor vetőmagtisztító gépekkel segíti a gazdákat. Ebből a célból kisorslethekppen egyelőre 3 vármegyei gazdasági felügyelőséget napi 60—70 q teljesítményű vetőmagtisztító géppel látott el, amelyek az őszi és a tavaszi időnyben faluról-falura adva, a helyszínen végzik a gazdák vetőmagvainak kitisztítását. A kirendelés ezért csak önköltségi árat számít fel, ami mázsánként alig pár fillért tesz ki. Az egy-két holdas kisgazdáktól egyáltalán nem vesznek a tisztításért díjat. A tavaszi vetésszemle alapján megállapítható jó eredményeket felmutató gazdákat pedig vetési verseny keretében ezenkívül jutalomban is részesítik.

SACK chák, vetőgépek, Heid triőrök

KLUSCH JÁNOS KÖRÖZSVAR, Honvéd-utca 138. szám. Telefon: 26-65

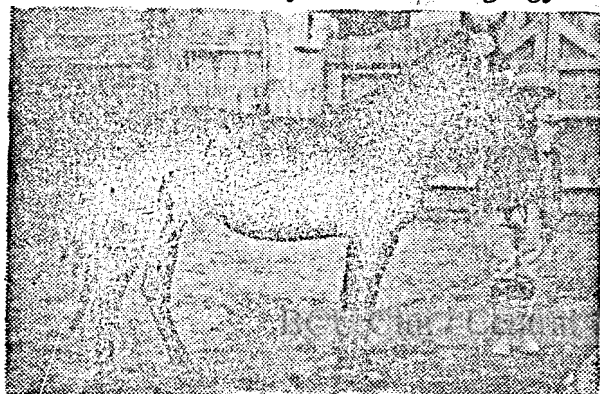
ÁLLAT- TENYÉSZTÉS TAKARMÁ- NYOZÁS

Milyen szempontok alapján végezzük el a selejtezést?

Irta: Puy Aladár m. kir. gazdasági felügyelő, az Északerdélyi Állattenyésztő Egyesületek Szövetségének igazgatója.

Az idén aránylag kevés takarmány termett, ami viszont ejsősorban a hadsereg szükségletét kell, hogy biztosítsa. A gazda tehát meg kell ossza termését és be kell szolgáltatassa azt, amit előírnak. Ilyen körülmények között a megmaradt takarmányból csak a legnagyobb

Sikó József, a mezőpaniti közbirtokosság elnöke saját nevelésű 3 éves kancacsikójával.

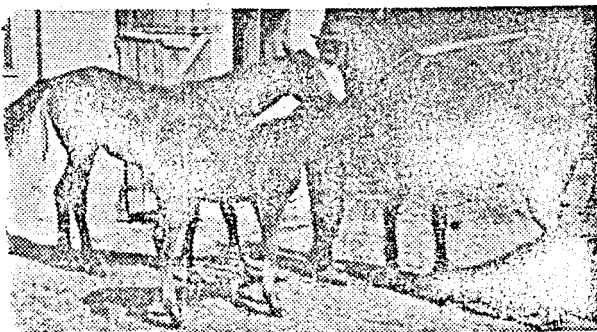
gonddal és beosztással tudja majd állatállományát átteleltetni. Mi tehát a teendő? Az idén örvedetesen megszorított állatállományát úgy kell csökkentenie, hogy igásállat szükséglete mellett a jó tenyészállatai is megmaradjanak, — haszonállatai pedig ellássák a ház szükségleteit és ezek a megmaradt kevés takarmánykészletből úgy legyenek átteleltetve, hogy tavaszig súlyból minél kevesebbet veszítsenek. Ez a kérdés általában minden állatfajnál fennáll, de különösképen áll ez a szarvasmarhára és sertésre. És ez nemcsak azért, mert ezek létszáma aránylag a legnagyobb, hanem azért is, mert legjobban lehet őket hasznosítani, s így igen fontos szerepet játszanak a közellátás terén is.

Az igásállatok kiválasztásánál könnyebb a gazda dolga, mert ebben az esetben jól tudván, hogy mi az igaerő szükséglete, csak arra kell tekintettel lennie, hogy annyi egészséges és erőteljes igásállatot tartson meg, ahányat át tud teleltetni. Természetes, hogy helyesebb kevesebb igásállatot kiteleltetni, de úgy, hogy azok tavasszal — a gazdasági munkák kezdetére — jó erőben legyenek — mint többet, de olyan állapotban, hogy tavasszal lábukon is alig tudjanak megállani.

A tenyészállatok kiválasztásánál öt fontos tényezőt kell a gazda szemelőtt tartson: 1. fajtisztaság, 2. származás, 3. külső testalkat, 4. termelőképesség és 5. tenyésztésbeli eredmények.

Továbbtenyésztésre csak fajtisztá állatot tartunk meg, mert csak az ezek után származó utódoktól várhatjuk azt, hogy a szülők értékes tulajdonságait átörökítik. Fontos az, hogy tisztában legyünk tenyészállataink származásával, mert minél több jó tulajdonsággal rendelkező őse volt valamelyik állatnak, annál biztosabb, hogy az utódok is örökölni fogják előnyös tulajdonságait. A fajtisztaságra következtethetünk az állatok külső megjelenéséből is a külső fajtabélyegekről, biztos és megnyugtató választ azonban úgy a fajtisztaságra, mint a származásra vonatkozólag csak a hitelesen vezetett törzskönyv nyújthat.

Minél több őse volt törzskönyvelve valamelyik állatnak, annál biztosabban megtudjuk állapítani, annál világosabb képet nyerünk arról, hogy mit várhatunk tenyészállatainktól. Mert a törzskönyv felvilágosítást nyújt az ősök származásáról, fajtisztaságáról, termelőképességéről, külső testalkatáról, továbbá az elért tenyésztésbeli eredményekről.

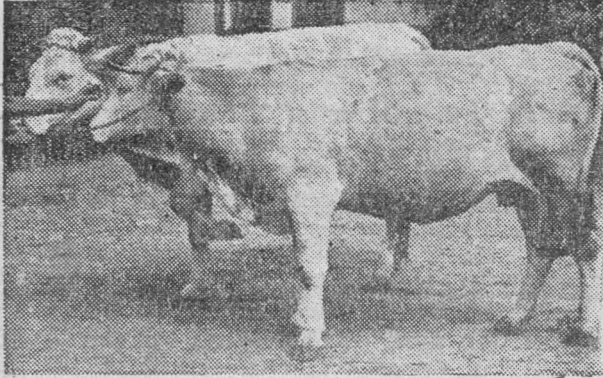

Gondos gazdának a tenyészlőtartás komoly hasznót jelent. Márkos Albert magyarberétei gazda akciós kancáját, tavalyi és idei csikójával szemlélteti képiünk. A kancá most is ellős.

A fajtisztaságra és származásra tehát a legtöbb gazda csak a külső jelekből következtethet, mert törzskönyvelt állata még ezidőszent kevés van, termelőképességét azonban már saját tapasztalatai alapján is ismernie kell, ezen a téren pedig további tájékoztatást nyújtanak a már működő vármegyei állatte-

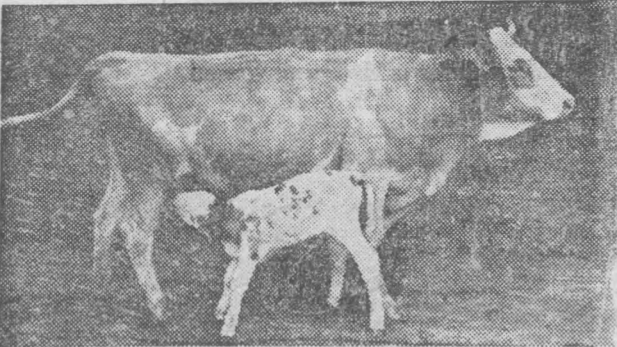
nyésztő egyesületek által végzett tejelésellenőrzések hiteles adatai.

A külső testalkat figyelembevétele nemcsak azért fontos, mert erőteljes szervezetű állataink ellenállóbbak, munkabíróbbak és tőlük nagyobb termelőképességet is várhatunk, mint a gyenge, hibás testalkatú állatoktól, hanem fontos azért is, mert ezek jó testalkatukat is is többnyire átörökítik utódaikra.

A nagyernyei EMGE gk. elnök, Szakáts Dénes saját nevelésű, törzskönyvelt tehenei.

A tenyésztésbeli eredmények úgy a tenyészállataink őseinél, mint tenyészállatainknál maguknál is, rendkívül fontosak, mert választás esetén feltétlenül azokat kell megtartanunk, amelyek minél több, jó tulajdonsággal rendelkező utódot hoztak a világra és azokat jól is nevelték fel.

Deák János bálványosváraljai EMGE gk. elnök saját nevelésű, törzskönyvelt tehene 1 napos borjával

Amíg a négy éven aluli nőivarú szarvasmarhák levágása nem volt megtiltva, szomorúan lehetett tapasztalni azt, hogy mindég a legszebb, legfejlettebb és többnyire fajtatiszta üszőborjak kerültek levágásra és a fejletlenebb, értéketlenebb állatokat neveiték fel és hagyták meg tenyészállatoknak a kiscgazdák — azért, mert pillanatnyilag pár pengővel többet fizetett a mézáros a fejlettebb, értékeesebb borjúért, amit felnevelve, százszorosan több hasznot jelentett volna később gazdájá-

nak, mint a megtartott értéktelen, megcsökött borjúból lett kishozamú, rossz tenyészállat. Az évenként okozott kárt értékelve, hozzávetőlegesen is több száz millióval károsították meg a tudatlan, kapzsi gazdák az országot.

A mai nehéz, háborús időkben, amikor Európa csaknem minden országának állatállománya vagy nagyrészen elpusztult, vagy számbelileg erősen csökkent, a magyar állam súlyos összegeket fordít évente arra, hogy a különböző tenyészállatakciónak útján, messzemenő árengedmények nyújtása mellett az ország állatállományát minőségileg javítsa. Amelyik vidéken kevés a jó tenyészállat, ott számbelileg is növeli. A törzskönyvelés és termelésellenőrzés messzemenő támogatásával pedig az okszerű kiválasztást teszi lehetővé, és ezáltal az állatállományt háború utánra menti át. Az állattenyésztő gazdaközönségnek is hazafias kötelessége a meglévő állatállományát oly módon csökkenteni, hogy a tenyésztésre alkalmas, fajtatiszta, egészséges és erőtel-

Hunyadi Imre törzskönyvelt, saját nevelésű tehencinek borjai Bálványosváralján.

jes szervezetű, jó származású és téteményképességű állatát tartsa meg olyan számban, hogy azokat a meglévő takarmánykészletéből — ha szükségösen is — de rendszeren átteleltethesse és a bár alacsonyabb áron értékesíthető, de értéketlenebb állatait selejtezze ki és adja el levágásra.

**MEZŐGAZDASÁGI BANK
ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R.T.
KOLOZSVAR, HORTHY MIKLOS-ÚT**

FIÓKUZLET:

Dés, Zsibó Bethlen, Zilah, Szilágycseh.

Mindent a maga rendjén

II. rész.

A széna okszerű felhasználása

Irta: Tóth Tibor dr. gazdasági akadémiai r. tanár.

A gazdaságban termelt szalastakarmányok közül a réti széna különleges helyet foglal el, mert egymagában is nagyértékű takarmányalapot ad, ami azt jelenti, hogy tisztán széna-etetéssel életét is fenntartja az állat, meg — a széna minősége szerint — kisebb-nagyobb termelésre is képes. A réti széna nemcsak annyit ér, amennyit róla a takarmányozási könyvek mondanak, hanem annál jóval többet, mert ízletes. Az ízletesség ma a réti széna legfontosabb tulajdonsága. Jóminőségű réti széna etetése mellett még őszi szalmával is kitelel a marha, étvágyát nem veszti el, erőbeli állapota nem romlik le annyira, hogy a tavaszi munkákra helyre ne tudnánk hozni kétheti előkészítő takarmányozással. Aki tisztán eteti a jó réti szénát, annak nem fáj a feje a sóhiány, vagy a vitaminhiány miatt, a szénaetető gazda állatainak mesterséges pótszerekre nem lesz szüksége. Szarvasmarhák, bivalyok, juhok, sőt lovak részére is a réti széna a legtermészszerűbb takarmány.

bárányokat nevelnek és választás után jól tejelnek.

A nehezebb munkát végző lovak, szarvasmarhák, az igazott tejelőtehén, a szopós és választott borjak, a növendékbikák, a bárányok, az apaállatok takarmányának is rétszéna az alapja. Szopós és választott csikóknak is megfelel a rétszéna, mint alaptakarmány, bár a fiatalon vágott lucernaszénától jobban fejlődnek ezek az állatok.

A szárazság miatt az idén — sajnos — kevés szénánk termett. Ebből is a mi büszkeségünknek: a magyar királyi Honvédségnek jó szívvel átadtuk mindazt a szénát, amit csak nélkülözni tudunk, így azután kevés gazda van abban a helyzetben, hogy állatait tisztán szénán telettesse ki.

A jóminőségű réti szénát tehát valóságos orvosságnak kell tekintenünk, amelyből pontosan kimérve, minden állatnak annyit adunk, amennyi feltétlenül szükséges. Nagy állat részére ez a mennyiség napi 5 kg., kis állatnak fele is elég, birkának legalább fél kilogramm jusson. Ezen legkisebb mennyiségű széna etetése feltétlenül szükséges, mert abrak nélkül sok ízetlen, kisértékű szalmafélét kell megetetnünk, ami erősen igénybe veszi a bélrendszer munkáját, amely munkát széna nélkül nem bír az állati szervezet teljesíteni. Régi tapasztalat az, hogy aszályos év után, amikor nem jut, vagy csak igen kevés széna jut az állatnak és egyéb ízletesítő takarmányt sem tudunk adni, étvágytalanság áll elő, ami súlyos termelési zavarhoz vezethet. Így a fejős tehén tejt veszti, az igás jószág kidúl a járomból, a bárány elpusztul anyja alatt., stb.

Szénánkkal tehát úgy kell gazdálkodnunk, hogy — ha szűkösen is — de minden állatnak jusson belőle egész tél folyamán. Ezért a szénát porciózni, mérni kell. A porciók kimérésére horogra akasztott rugós házi mérleget is használhatunk, de pontosabb és jobban kezelhető a bárki által elkészíthető kétkarú fa-mérleg, amelynek egyik karján dróttal elmozdíthatatlanul akkora követ vagy súlyt erősítünk fel, hogy a másik karral pontosan 5 kg-ot tartson egyensúlyban. A bemérés után levesszük az ölkilósat és a továbbiakban ezen a karon elhelyezett kampóra akasztjuk a kötélbe bekötött porciókat. Jó, ha a mérleget hetenkint ellenőrizzük.

A porciók összekötésére legcélszerűbben porció-kötéleket használhatunk. Ilyen hiányában megfelel a szalmakötél is, és csak utolsósorban használjuk a takarmányt magát kötélnék.

Abban a véletlen és ritka esetben, ha sok széna mellett egyéb takarmányunk nincsen, egy 500 kg-os, napi 10 liter tejet termelő tehén szűk-

Az EMGE tervei szerint, ajándék billenő ablakokkal Kovács Gergely a péterő, mezőpaniti gazda új istállót épített, • hozzá szénaaszt. De gondja volt arra is, hogy takarmánnyal alaposan megtöltse.

Szénából az étkes tehén 16 kg-ot is könnyen elfogyaszt naponként, ami annyit jelent, hogy egy 500 kg-os állat, erőbeli állapotának teljes fenntartása mellett napi 7—8 liter tejet is tud termelni.

Az egy évet betöltött növendékek közül az üszök tisztán szénával jól kitelelnek és szépen fejlődnek. A gyengébb minőségű sarjúszenákat bivalyokkal értékesíthetjük jól. A juhok közül a szoptató és fejős anyák napi 2 kg. rétszéna adaggal, erőbeli állapotuk fenntartása mellett szé-

igletét teljes mértékben fedezik az alábbi széna-
mennyiségek:

7.5 kg. havasi széna és 7.5 kg. közepes réti sarjúszéna, vagy: 9.5 kg. jóminőségű réti széna és 7 kg. közepes réti sarjúszéna, vagy: 6 kg. közepes réti széna és 10 kg. jóminőségű réti sarjúszéna. Amint látjuk, csak az anya- és sarjúszenák vegyes etetése oldhatja meg, pazarlás nélkül, a tehén arányos tápanyaglellátását.

Ahol a réti széna mellett valamennyi répát is termelnek, ott könnyű a tehén részére, akár 18 literig is, minden abrak nélkül takarmánykeveréket összeállítani. Ilyen példát Németországból hoztam a Kraftborn-i Takarmányozási Kísérleti Intézetből:

Tejhozam napi kg.: 5 9 11 18
napi adag a felsorolt takarmányokból kg.:

Közepes minőségű réti széna	9	14	—	—
Jóminőségű réti széna	—	—	10	14
Jóminőségű takarmányrépa (takarmánycukorrépa)	10	15	25	30

Cukorrépat termelő, jó rétekekkel is bíró gazdaság használhatja ezt a példát:

Tejhozam napi kg.: 5 10 15 18
napi adag a felsorolt takarmányokból kg.:

Közepes réti széna	4	5	6	7
Besavanyított cukorrépafej	20	30	40	45
Száraz répaszelet	—	—	0.5	1
Polyva és takarmányszalma	5	4	2	1

Fontos szabály, hogy a cukorrépafejet besavanyítás előtt alaposan meg kell mosni. Ezzel nemcsak az étrendi szempontból kedvezőten földes részekről és talajbaktériumoktól tisztítjuk meg ezt az értékes takarmányt, hanem kedvező feltételeket biztosítunk az erjedésre, csökkentjük a veszteségeket és fokozzuk az ízletességet is.

A szénával legjobban a heverő, vagy legfeljebb könnyű munkát végző igászokornél takaríthatunk. Ezt mutatja be a németeknél használt alábbi szabvány:

	Héves ökr	Könnyű munka	Közepes munka	Nehéz munka
Besavanyított cukorrépafej	35	40	40	40
Réti széna	—	3	5	5
Száraz szelet	—	—	0.5	2
Repcepogácsa	—	—	0.5	1
Korpa	—	—	—	1.5
Polyva	—	2	2	2
Takarmányszalma	8	4	3	3

Ezek az adatok 700 kg.-os élő súlyú ökrökre vonatkoznak, így hazai viszonyaink között, kisebb testű, főleg magyar ökröknél az abrak-adagok egy kg.-mal csökkenthetők.

A nem vemhes, 50 kg. élő súlyú körüli birka szükségletét fedezik az alábbi takarmányok:

1. sz. takarmányozási példa:

0.25 kg. jóminőségű réti széna
2.00 kg. jóminőségű takarmányrépa
0.25 kg. polyva és jóllakásig takarmányszalma

2. sz. takarmányozási példa:

0.13 kg. közepes réti széna
1.00 kg. besavanyított cukorrépafej
1.00 kg. takarmányrépa, vagy helyette 0.15 kg. száraz szelet
0.25 kg. polyva és jóllakásig takarmányszalma

3. sz. takarmányozási példa:

1.00 kg. jóminőségű réti széna
1.00 kg. takarmányszalma

Az előrehaladottan vemhes és szoptató anyajuhok részére szólnak az alábbi példák:

I. 2.00 kg. lucernaszéna és
1.00 kg. tavaszi szalma,

II. 1.00 kg. tavaszi szalma,
1.00 kg. burgonya (nyersen!),
0.15 kg. extrahált dara,
0.70 kg. korpa,

III. 0.50 kg. réti széna,
1.00 kg. borsó-, lencse-, esetleg babszalma,
2.00 kg. takarmányrépa,
0.25 kg. csillagfűrtmag,
0.25 kg. vegyes gazdasági abrak (ebből legalább 8 dkg. olajpogácsa vagy extrahált liszt),

IV. 1.00 kg. jóminőségű réti széna,
1.05 kg. takarmányrépa
és jóllakásig takarmányszalma,

V. 1.00 kg. zabosbükönyszéna,
1.00 kg. tavaszi szalma,
0.50 kg. répa,
0.55 kg. abrakkeverék (lehet tiszta búza-
korpa is).

Egy bárány részére választásig kereken 20 kg. jóminőségű réti sarjú-, vagy pillangósszénát és emellett 30 kg. vegyes gazdasági abrakot számíthatunk.

Egy 600 kg. élő súlyú és könnyű munkát végző ló beéri a következő takarmányokkal: 5 kg. közepes réti széna, 3 kg. takarmányszalma, 25 kg. jóminőségű takarmányrépa, 3 kg. tavaszi polyvával összekeverve. A zabot teljes egészében helyettesíthetjük cukorrépaival, melyről szól a következő takarmányozási példa:

	Könnyű munka	Közepes munka	Nehéz munka
Cukorrépa	14	20	25
Jóminőségű réti anyaszéna	5	6	7
Törek és polyva	3	3	3
Takarmányszalma	3	3	2

Cukorrépa etetésénél az adag túllépése könnyen okozhat emésztési zavarokat, ezért vigyáznunk kell a következőkre: 1. Az előírt adagnál többet semmi esetre se etessünk, 2. a répát etetés előtt gondosan meg kell mosni és 3. lassú takarmányátmenettel szoktassuk az állatokat a cukorrépa-hoz.

A példából az látható, hogy mindenütt, ahol csak lehet, a legkisebb adagra szorítottuk le a széna mennyiségét, mert jól tudjuk, hogy általában kevés szénával rendelkeznek a gazdák.

Ahol réti széna egyáltalában nincs, a pillan-

gós szénával kell nagy beosztással élnünk. A pillangós szénák, így elsősorban a lucerna, azután a lóhere, a baltacim, szarvaskerepe, nagyértékű fehérjeforrások, abrakpótlók, így rájuk is vonatkozik az, amit a réti szénára mondtam, hogy t. i. orvosságként, porciózva kell adagolni. Ha arra gondolunk ugyanis, hogy 1 kg. lucernaszenában annyi fehérje van, hogy abból 2 liter tejet termelhet a tehén, vagyis bruttó értékesülést számítva 1 kg. lucernaszéna 80 fillért hoz, mindjárt nagyobb tisztelettel nézünk a csürben felhalmozott szénára és a beosztást is nagyobb körültekintéssel végezzük.

Mit adjunk a sertéseknek enni?

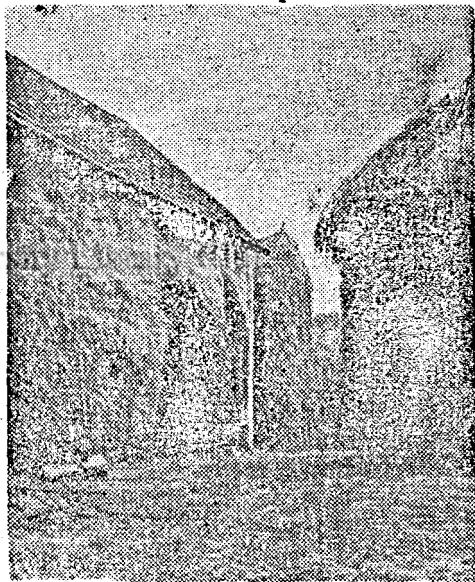
Lejárt a jó világ a sertések felett is. Az egykor nagyszerű expressz-hízalás a fehérjehiány miatt teljesen megszűnt és így a régi, megszokott utakon haladva, 1¼—1½ éves korban 50—70 kg élő súlyban fogjuk be az extenzíven nevelt és főleg legelőkön felnőtt mangalica süldő-társaságot.

Hízóba fogáskor jön a nehéz kérdés: hogyan lehet kevés abrakkal megfelelő súlyra felhízalni a sertéseket. Megint csak a német tapasztalatokra hivatkozom. A németek 55 kilóval állítják be és 155 kg-ra hízlalják fel hússüldőiket, 4½—5 hónap alatt. A fő hízlaló takarmányuk a burgonya és a cukorrépa, ezt egészítik ki a lehető legkevesebb gabonadarával. A frissen gőzölt vagy besavanyított burgonyával többféle hízlalási szabványt állítottak össze. Ezeket a szabványokat, kevés átalakítással, jól használhatjuk a mangalicák hízlalásánál is. Mangalicát tartó gazdák előnyben vannak a német gazdákkal szemben, mert majdnem teljesen kinőtt anyaggal és zsír-sertés-fajtaival dolgoznak, melynek fehérje igénye jóval kisebb a fejlődésben lévő hússüldőkkel szemben.

Arra való tekintettel, hogy Erdély egy részében, főleg a háromszéki medencében az örvéndésen belterjes gazdálkodás kiszorította az igénytelenebb mangalicát, majd az igényesebb báznait is a gazdák oljaiból, melyek helyébe a kis, fehér-angol sertés, az ú. n. kis-yorkshire-i került, indokoltnak tartom, hogy ezeknek az igényes állatoknak a hízlalásával is foglalkozzunk. Az alábbiak vonatkoznak általánosságban minden hússertés fajtára.

A gazdaságosság szempontjai azt kívánják, hogy hússüldők közül is csak a kellően előkészített, jól kinőtt, kellően kibendősftett anyag kerüljön hízóba. Általánosságban az kívánatos, hogy

a hússüldők 155 kg-ra hízzanak fel. Ezért legalább 55 kilóval kell az állatot hízóba állítani, a választást követő 3 hónapi előkészítő takarmá-

Csipor Pál nagyernyei gazdatestvérvünknek aligha kell félnie attól, hogy nem lesz állatainak elég a takarmány,

nyozás után. Előkészítésre megfelelnek az alábbi takarmányok: Nyáron jóminőségű, közeli, buja legelő (lehetőleg lóhere vagy lucerna), vagy ilyen hiányában 5 q fehérjedús zöldtakarmány, 50 kg takarmány gabonadara és 15 kg fehérjedús takarmány. Télen: 5 q takarmányrépa vagy helyette 2.2 q burgonya és hozzá a fenti abraktakarmányok. Az így beállított hízók nagyon étkesek, könnyen elérik a 700—750 gr. napi súlygyarapodást. Az ilyen állatok zsírja hízlalásához a németek a következő szabványokat használják:

Fajtiszta, fajazonos, szavatolt csiraképeségű belföldi és külföldi gazdasági és kerti

MAGVAK

Lóheremagra és más takarmányfélékre termelési szerződéseket kötünk. Kívánatra ajánlattal szolgálunk.

Erdélyi Gazdák Magértékesítő Szövetkezeténél

Kolozsvár, Majális-u. 10. Telefon: 31-83, 35-52

I. sz. példa.

	Átlagos napi fogyasztás kg.	1 sertés szűkelté a hizlalás tartama alatt q
Burgonya — — — —	10.00	14.00
Takarmánygabonadara és korpa — — — —	0.70	1.00
Fehérjedús takarmány —	0.15	0.17
Foszforsavas mész — —	0.015	0.02

II. sz. példa (még kevesebb abrakkal)

Burgonya — — — —	11.00	15.40
Takarmánygabona és korpa — — — —	0.40	0.56
Fehérjedús takarmány —	0.20	0.24
Foszforsavas mész — —	0.015	0.02

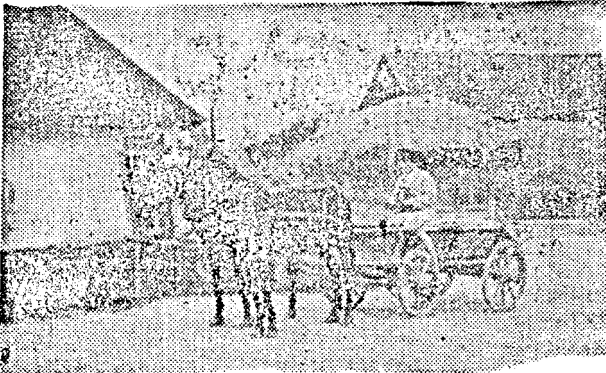
III. sz. példa (lóbab, vagy borsó mint fehérje-takarmány)

Burgonya — — — —	10.00	14.00
Takarmánygabonadara és korpa — — — —	0.50	0.70
Lóbab vagy borsódara —	0.20	0.28
Fehérjedús takarmány (húsliszt, hullaliszt stb.)	0.075	0.11
Foszforsavas mész — —	0.015	0.02

IV. sz. példa (burgonya és fehérjedús takarmány)

Burgonya — — — —	12.00	16.80
Fehérjedús takarmány —	0.25	0.35
Foszforsavas mész — —	0.015	0.02

és kevés polyva.

Adorjáni Albert az EMGE nyárádszentlászlói gazdakörének elnöke kancáival a szeredai törzskönyvelésre indul.

Mangalica sertésekkel, lassú szoktatás után szintén fel tudjuk takarmányozni ezeket az adagokat. A szabványokon csak annyi változtatást kell eszközölnünk, hogy ha kevés burgonyával és esetleg több takarmánygabonával rendelkezünk, akkor 4 kg burgonyát, 1 kg vegyes gabonadarával helyettesíthetünk. Ez még mindig csak 150 kg takarmánygabonadarát jelent, vagyis 100 kg súlytöbbletet 2.50 q takarmánygabonadarával, 6 q burgonyával és némi fehérjedús takarmánnyal sikerül elérnünk (I. I. sz. példa). A fehérjedús takarmánnyal, mangalica sertéseknél takarékoskodhatunk oly módon, hogy kevés soványtej

juttatása mellett némi lóhereliszttel pótolhatjuk az állati fehérjét.

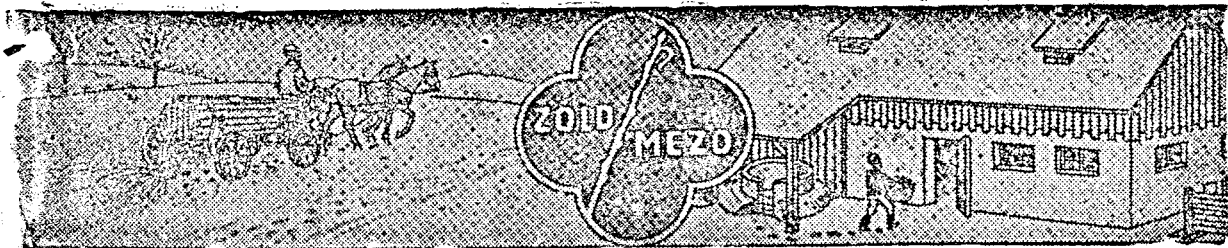
A burgonyával hizlaláshoz természetesen nem az elsőrangú étkezési, még kevésbé a vetőburgonyát használjuk fel, hanem az apró, egyéb célra kevésbé alkalmas, de egészséges és romlatlan gumók adják a sertések hizlalótakarmányát. Meg kell jegyezni, hogy a burgonya hizlalásra felhasználásánál csakis mosott anyagot és gőzölve szabad adagolnunk, a gőzölésnél lecsurgó vizet nem szabad a keverékhez hozzáadni, hanem ki kell önteni. A burgonyával együtt cukorrépát is felhasználhatunk sertéshizlalásra. A burgonya fele mennyiségének megfelelő cukorrépát tisztára mosott és felszeletelt állapottban, a burgonya közé keverve, nyersen is, gőzölve is jól felhasználhatjuk. A kapás növényekkel történő hizlalásnál a mész- és foszforsav kiegészítésére, a megadott példák szerint, különös gondot kell fordítanunk.

Magyarországi tapasztalatok is vannak a burgonyás hizlalásra. A sok burgonyát, kevés kukoricát termő Nyírségben már régen hizlalnak burgonyával és bizony olyan szép 200 kilós hizott mangalicát állítanak ott is elő, mintha legalább 6 q szemes kukoricát evett volna meg az állat. Pedig csak burgonyán hizott, melynek szalonna-keményítő hatását csak a hizlalás vége felé ellensúlyozzák kevés (80—100 kg) kukoricadara etetésével.

A burgonyával és cukorrépával történő hizlalást éppen most próbáljuk ki a kolozsvári m. kir. mezőgazdaság főiskola tangazdaságában.

Annyit már monlhatok, hogy átlagban 65 kg-os 1¼—1½ éves südőink minden előzetes szoktatás nélkül jól elfogyasztják a következő takarmánykeveréket: 3 kg gőzölt burgonya, 2 kg nyers cukorrépaszelet, 0.25 kg lóherelisztt, 1 kg ocsudara és 1 kg csöves kukoricadara. A kísérletek még folynak, az eredményről majd későbbben fogok beszámolni

Czettler Jenő dr., a Gazdasági Szakoktatói Tanács elnöke Erdélyben. Négynapos körútját Kolozsváron kezdte, ahol a Földművelésügyi Minisztérium erdélyi kirendeltségén, a Mezőgazdasági Főiskolán, a „Szövettség” kolozsvári központján az Egyetemi Szövetkezet tudományi Intézetben, valamint a mezőgazdasági kísérletügyi intézetben tett látogatást. 28-án Marosvásárhelyre utazott, ahol a Középfokú Gazdasági Tanintézetet és a Hargya Központot látogatta meg. 29-én résztvett a sepsiszerenygyörgyi zászlóavatási ünnepségen, amelynek ünnepi szónoka volt. 30-án Szászrégenen keresztül, ahol a Téli Gazdasági iskolát látogatta meg, Beszterecére, az ottani Szász Téli Gazdasági Iskola megtekintésére utazott és ezzel erdélyi körútja végét is ért.

Zöldmezőgazdasági tanfolyamot végzett vezetők kellenek a legelőérdekeltségek élére!

Az ország közellátásának zavartalansága nagymértékben a szalastakarmánytermesztés fejlettségétől és ezzel kapcsolatosan a szalastakarmány önellátásától függ. Honvédségünk lóállományának fokozottabb igényeit ki kell elégítenünk, gondoskodnunk kell állatállományunk szükség-szerű mennyiségi és minőségi fejlesztéséről is.

A jelenben annyira fontos szalastakarmánytermesztés — tekintettel arra, hogy a szokottnál nagyobb területeken kenyérgabonát és ipari növényeket kell termelnünk — elsősorban a rét- és legelőterületekre támaszkodik.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a vármegyék alispánjaihoz és a közigazgatási bizottság gazdasági albizottságaihoz folyó év október 20-án kelt 295.428/1942. szám alatt intézett rendeletében a következőket mondja:

„... A legelőterületek és elsősorban a köz- és közöslégek terméshozama alig számottevő. Ennek fő oka elhanyagoltságunkban és gondozatlanságunkban keresendő. Ez nemcsak az egyes birtokosok nemtörődömségére, hanem az arra hivatott érdekeltségi vezetők hiányos szaktudására vezethető vissza. A legelőérdekeltségek vezetésében még ma is sok helyen olyanok ülnek, akik tisztességüket hatalmi polcnak, kiváltságnak tekintik, és egyáltalán nem törődnek a rájuk bízott hatalmas értékek gondozásával és azok jövedelmezőbbé tételével...”

Ugyancsak erre vonatkozó rendeletet adott ki még 1941. év június hó 19-én:

„...meggyőződést szereztem arról, hogy a köz- és közlelekek az egész ország területén még mindig nagyon elhanyagolt állapotban vannak s azoknak jókarban tartására az érdekelt legelőtulajdonosok vajmi kevés gondot fordítanak, az ország állattenyésztésének, de egyben az egész mezőgazdálkodásnak, sőt további kihatásaiban a közellátás kérdései eredményes megoldásának igen nagy hátrányára, sőt károsodására. Ennek a helyzetnek egyik főokát abban látom, hogy a legelők felügyeletét hozzá nem értő egyénekre bízzák...”

A Földművelésügyi Miniszter Úr rendelete alapján mi már a múltban elköveztünk mindent, ami tudásunktól és erőnktől telt. Egymásután rendeztük a tanfolyamokat a gazdák és pásztorok részére. Segítséggel, tanácsal álltunk mellőlük, sok esetben legelőszemlét tartottunk és javításra vonatkozó tanácsot adtunk.

Ennek ellenére mi a helyzet? A gazdák nemtörődömsége miatt a legelők nagy százaléka a lehető legsilányabb és hiába képeztünk ki a zöldmezőgazdasági tanfolyamokon hozzáértő embereket, a legelőérdekeltségek élén mégis nem képzett, vezetésre alkalmatlan gazdák állanak! Ebből kö-

vetkezik azután az, hogy a legelőérdekeltségek munkairányítása nem a helyes mederben folyik, nem törődnek semmivel, elhanyagolják a legelő állapotát és javítását.

Ha a legelőérdekeltségek élére zöldmező tanfolyamot végzett egyént állítanak és ezek irányítják a munkát, amelyet a batóság a maga részéről megfelelő erkölcsi, esetleg anyagi támogatással is segít, akkor — tapasztalataink alapján — bátran elmondhatjuk, hogy a legelők és kaszálók terméshozamára nem lesz többé panasz és nem ér benünket vád és szemrehányás, hogy a takarmánytermelésünket nem fokoztuk fel a lehetőség határáig!

A zöldmező tanfolyamot végzett gazdák a legelőgazdálkodás, rétművelés és takarmánytermelés minden ágában karnak kiképzést. Tudományos kutatások, kísérletek, megfigyelések nyomán szerzett tapasztalatok eredményeit teljes egészében átadják nekik, hogy tudásukat hasznosan érvényesíthessék úgy a saját, mint köztulajdonban lévő legelők és rétek karbantartására s ezáltal nemcsak az egyének, de a köznek is használhassanak.

A zöldmező tanfolyamokon tehát olyan gazdáknak kell résztvenniük, akik a községük legelőérdekeltségében vezető, befolyásos állást töltenek be!

A földművelésügyi miniszter külön felhívja erre a vármegye figyelmét fennhivatkozott rendeletében:

„...gondoskodjék arról, hogy a vármegye területén megalakult legeltetési társulatok és szervezett birtokosok elnökeinek, jegyzőinek, de elsősorban gazdájának olyan egyének választásának meg, akik a fentemlített zöldmezőgazdasági tanfolyamok egyikét elvégezték, tehát zöldmező titkárok vagy zöldmezőgazdák. A községek tulajdonát képező közlelekek karbantartásának irányítására pedig a község képviselőtestületének lehetőleg olyan tagja bízzassék meg, aki szintén megfelel a fentemlített követelményeknek...”

Tehát a vezetőknek kell elsősorban elvégezniük a zöldmező tanfolyamot, hogy az ő irányításuk mellett eredményesen dolgozhassanak mindnyájan a köz javára.

Hogy ez a munka eredményes és a célnak teljesen megfelelő legyen, a legelőérdekeltségek pásztorait is kiképezzük a pásztorokképző tanfolyamokon.

Képzett, lelkiismeretes pásztor keze alatt gyorsodik a jószág és nem megy tünkre a legelő! Az ilyen pásztorra nyugodt lélekkel bízhatunk barmainkat, biztosak lehetünk felőle, hogy betartja a legeltetés legelőmibb szabályait, rendszeresen változtatja a legelőjószág delelő- és háló-

helyeit, melynek a fektetéses trágyázásban jut fontos szerepe. A szakaszos legeltetés gyakorlása folytán takarékosan használja ki a legelőt és a jószág rendes időben való itatásával, gyomnövények irtásával hasznát hajt a legelőérdekeltségnek!

Ezeket a szorgalmas, derék pásztorokat a földmivelésügyi miniszter évente jutalomban részesíti.

Csak akkor lesz eredményes a legelőgazdálkodásunk, ha szakképzett zöldmezőgazda mellett ott van a szakképzett pásztor. Együtt, egymás mellett, egymásra támaszkodva kell, hogy munkájukat végezzék.

Kérem a dolgozni akaró magyar gazdákat, a legelőérdekeltségek vezető embereit, a községek előljáróit, hogy minél számosabban vegyenek részt a zöldmező tanfolyamokon! Értsék meg a hívó szót, értsék meg, hogy a nemzet és a jövőnk érdeke, hogy összefogjanak és megszerezzék azt a tudást, amellyel gyarapíthatják és felfokozhatják a takarmánytermesztést a legmagasabb fokig! Értsék meg — a számtalanszor hangoztatott igazságot — hogy annál erősebb egy nemzet, minél több szakképzett, minél nagyobb tudású és minél több oldalú polgárai vannak! Akarjunk dolgozni, akarjunk hinni és szánjunk reá pár napot tudá-

sunk gyarapítására, hiszen ezt a pár napi tanulást bőven visszafizeti a szakszerűen gondozott legelő és kaszáló!

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület Zöldmező Ügyosztálya 1942/43. év telén a következő helyeken tart zöldmezőgazdasági és pásztorképző tanfolyamokat:

Zöldmezőgazdasági tanfolyamok: Szilágyballa 1942. november 22—29, Kézdivásárhely 1942. december 6—13, Nyárádszereda 1943. január 3—10, Egeres 1943. január 17—24, Székelykeresztúr 1943. január 31—február 7, Homoródszentpál 1943. február 14—21, Mádéfalva 1943. március 1—14.

Pásztorképző tanfolyamok: Karcfalva 1942. november 11—14, Mádéfalva 1942. november 16—19, Szilágyballa 1942. november 30—december 3, Kézdivásárhely 1942. december 14—17, Nyárádszereda 1943. január 11—14, Egeres 1943. január 25—28, Székelykeresztúr 1943. február 8—11, Homoródszentpál 1943. február 24—27 és március 1—4, Csíkszép-víz 1943. március 15—18.

Nagyon kérem kedves gazdatársaimat és a legelőérdekeltségek vezetőit, hogy hassanak oda, hogy ezeken a tanfolyamainkon minél számosabban vegyenek részt! Dolgozzunk a magyar győzelemért!

D. L.

Gondoskodni kell a takarmányhiány miatt eladásra kerülő állatok felvásárlásáról

November hó 16-án délelőtt 10 óraker kolozvári központi székházában gróf *Teleki Béla* elnöklésével összeült az EMGE igazgató-választmánya, amelyen *Kiss Kálmán* kisgazda, *Lovadi Lajos* kisgazda és báró *Braunecker Antal* földbirtokos — al-elnökök, *Balogh Vilmos* dr. miniszteri tanácsos, a F. M. erdélyi kirendeltségének vezetője, gróf *Bethlen Béla*, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék főispánja, vitéz dr. *Biró Gyula*, a kolozvári m. kir. mezőgazdasági főiskola igazgatója, *Korponay Kornél* felsőházi tag, *Boocz Elek* dr. m. kir. gazdasági főfelügyelő, *Kolonay Endre* dr. állategészségügyi tanácsos, *Kökényessy Pál* dr. miniszteri s. titkár, vitéz *Szász István* és *Török Bálint* EMGE igazgatók, *Gyergyay Árpád* dr., *Markovits Kálmán*, *Hatfaludy Ernő* dr., *Máriássy Béla* dr., *Göllner János* dr., *Papp Antal*, *Bezzassy Imre*, *Puy Aladár*, *Biró Péter*, *Illés Orbán Sándor*, *Varga András*, *Sztáray Mihály* gróf, *Séra István*, *Koppány Rezső*, *Krasznay György* hegyi, *Atzél Ede* báró, *Asztalos Sándor* dr. és *Demeter Béla* választmányi tagok, illetve előadók vettek részt.

Teleki Béla gróf elnöki megnyitójában a gazdatársadalom időszerű kérdéseivel foglalkozott, majd *Asztalos Sándor* dr. jogtanácsos ismertette az EMGE alapszabálymódosító rendkívüli közgyűlésének tárgysorozatát. Ezután ismét *Teleki Béla* gr. szólott, s érintette a közellátás több nagyhorderejű kérdését. Köztük a takarmánybeszolgáltatás módja és a hús, valamint a zsírelletés körülményeit. A kérdésekben több hozzászólás alapján az EMGE újabb lépéseket tesz illetékes helyeken a takarmánybeszolgáltatásra vonatkozó rendeletek végrehajtásának módozatairól. Ezzel kapcsolatosan felvetette az EMGE az állattartó gazdákat, de az egész

nemzetgazdaság egyik legnagyobb gondját, az állatértékesítés ügyét is. Mert ha a gazda takarmányszükségletét világban nem tud túladni felesleges állatain és azokat is kénytelen kiteleltetni, lesóvá nyodott, erőtlen állatokkal aligha tud mezőn dolgozni, vagy tőlük borjút, tejet, esetleg csikót kapni. Nincs tehát más megoldás, minthogy gondoskodni kell a felesleges állatok összevásárlásáról. E célból enyhíteni kell a vágástilalmi rendelkezéseket, hogy legyen megfelelő számú felvásárló. Nagy hátrány azonban, hogy Erdélyben jóformán nincsenek hűtőházak, ahol a húst tárolni lehetne.

Az igazgató-választmány határozataként *Teleki Béla* gróf, az EMGE elnöke részletesen kifejtette a kormánytényezők előtt, hogy milyen súlyos következményekkel járna az, ha nem történnék intézkedés az állatvásárlásokra. Tavaszra ugyanis sok helyen legyengülnének az állatok, nagy súlyvesztésük pedig — különösen a mai közellátási viszonyok között — felbecsülhetetlen kárt jelentene a nemzetgazdaságnak is.

A gazdaértekezlet ezután behatóan foglalkozott az ország zsírszükségletének, illetőleg zsírelletésének sok gondot okozó dolgával. Ezzel kapcsolatosan felhívta a kormányzat figyelmét az olajnak, mint zsírpótló, helyesebben zsirhelyettesítő élelmiciknek fokozottabb mértékben való használatára, ami azonban szoros összefüggésben van az olajütök üzembehelyezésével. Mert az olajütöknek a mai helyzetben történt lepecsételése súlyos kárt jelent és a legnagyobb nehézségeket okozza. Az EMGE javasolja tehát, hogy a zsidókézhben lévő olajütöket azonnali hatállyal vagy sajátítsák ki, vagy hivatalos irányítással helyez- zék üzembe.

KÖNYVISMERTETÉS

Újabb irányelvek a szarvasmarhatenyésztésben

Dr. Horn Arthur könyve. Pátria kiadás.

Értékes és szerkesztési módjában újszerű könyv jelent meg a közelmúltban dr. Horn Arthur OMGE és OTB titkár tollából. A könyvnek igen nagy érdeme, hogy tudományos pontossággal ellenőrzött nagyon sok olyan gyakorlati adatot mutat be, amelyek alkalmasak a szarvasmarhatenyésztés elméletének és gyakorlatának összehangolása révén, a gyakorlati tenyésztők részére nagyon sok nem tisztázott örökléstani és élettani kérdést megvilágítani. Külön dicséretére válják a szerzőnek az, hogy könyve függeléként a szövegben használt idegen eredetű kifejezéseknek magyarátát adja és ismerteti azokat a biométraiai alapfogalmakat, amelyeknek tudása a könyv olvasásánál nélkülözhetetlen, s ezzel minden szakszempontból képzett gazda kezébe nélkülözhetetlen könyvet ad.

A könyv előszavában Wellmann Oszkár dr., — egyik legnevesebb szakemberünk — többek között az alábbiakat írja: „A szerző nagyon helyesen előtérbe helyezi a konstitúciót és ennek függvényeit: az életteljesítményt, a termékenységet és az ellenállóképességet.” Valóban megállapíthatjuk, hogy Horn Arthur dr. külföldön és főként Amerikában szerzett tapasztalatait, valamint a hazai állattenyésztő szervezetől nyert adatait, annak a gondolatnak a szolgálatába állítja, hogy bebizonyítsa, miszerint a szarvasmarhatenyésztésben az életteljesítmény, a termékenység és az ellenállóképesség éppen olyan fontos tényezők, mint az eddig nagyobb figyelemben részesített tulajdonságok, illetve értékek. Örömmel állapítottuk meg, hogy az eddig sok helyen túlságba vitt testalkati formalizmust a szerző kellő értékére szállítja le s ezt tárgyaló fejezetében Konkoly-Thege Sándor dr. államtitkár szavait idézi: „Az állat végeredményben nem szépségével, nem tetszetős külső testalkulásával, hanem gazdaságos termelésével hozza a gazdák számára a hasznot és jövedelmet.”

Hogy közelebbi izelítőt adjunk az állattenyésztés irodalma iránt érdeklődő olvasóközönségnek, felsoroljuk a mű 12 fejezetének címeit: „Összefüggés a testalkat, a termelés és a szervezet között. A testsúly gazdasági jelentősége. A szarvasmarhagümőkór megítélése tenyésztési és öröklési szempontból. A meddőség tenyésztéstani megvilágításban. A tej és zsírteljesítés átörökítése. Az ikerkutatás jelentősége a szarvasmarhatenyésztésben. A bikák tartós tenyészképességének fenntartása. Összefüggés az életkor, a szervezet és a termelés között. A magyartarka marha és telivér szimmenthali fajták vitás kérdései. A tenyésztési rendszerek örökléstani megvilágításban.

A könyvet számos eredeti fényképfelvétel és statisztikai táblázat teszi még könnyebben érthetővé és szemléltetővé és egészben azt a benyomást hagyja, hogy szerző igen széleskörű szakismerettel és a tudományos tárgylagossággal szigorú szem-

elött tartásával fogott hozzá könyve megírásához, amely — hisszük, hogy igen sok tenyésztési kérdésben jelentős újításokat fog eredményezni s állattenyésztésünk irányításában a hosszabb idő alatt gyűjtött statisztikai adatok megfelelő értékelését és gyakorlati hasznosítását fogja eredményezni.

A könyvet azzal a meggyőződéssel ajánljuk minden képzett állattenyésztő gazda és az állattenyésztés irányításával foglalkozó személy figyelmébe, hogy az nem hiányozhat senkinek a könyvtárából, aki az állattenyésztéssel akár gyakorlati, akár elméleti síkon foglalkozni kíván.

Nagy Miklós.

Az erdélyi karikás szőlőművelés gyakorlati vezérfonala kisgazdák részére. Irta: szentgericei Gáll Elek ny. szőlészeti és borászati felügyelő. A 110 oldalas könyv ára 5 pengő. Megrendelhető a szerzőnél, címe: Nyárádszentlászló, up. Nyárádfalva, Maros-Torda vm.

Az EMGE téli gazdasági tanfolyamain résztvevő gazdatestvéreim közül ki nem ismerné Gáll Elek ny. szőlészeti és borászati felügyelőt. Erdélyszerte megfordult, ahol csak szőlőt termesztettek és aranyos jó kedvével gyakorlati tanácsokat adott. A sok jó tanácsot most összegyűjtötte egy könyvbe és 110 oldalon keresztül tárgyalja az erdélyi karikás szőlőművelést, olyan érthető módon, hogy még az is megérti minden betűjét, akinek semmi különösebb előtanulmánya nincsen, csupán szereti a földet, illetve a jó bort. Mert utasításai szerint tényleg jó bort lehet termelni. Gáll Elek könyvében részletesen tárgyalja az erdélyi karikás szőlőművelés szükségességét, majd az időjárás, talaj, üzemterv előadása után az oltványkészítést írja le. A könyv második részében a termő szőlők létesítésével és művelésével foglalkozik, végezetül a gombabetegségek elleni védekezést írja le. A szerzővel majd mindenben egyetértünk. Talán a legutolsó részben ajánlott 1—2%-os bordóilé permetezést sokkaljuk a mai rézgálchiányos világban, valamint a peronoszpóra jelzőállomásról írott véleményét helytelenítjük, mert megfelelően, alkalmazkodva az időjáráshoz, az igenis használható, ellentétben a szerző véleményével, mely szerint Erdélyben nem alkalmazható. Különben a könyv jó segítségére lesz kisgazdatestvéreinknek. Az utóbb felsorolt véleménykülönbséget u. i. számos kiadványunk tárgyalja és utóvégre a gondolat szabadság alapján mindenki azt írja le, amit hisz és az olvasók pedig azt tartják be, amit a körülmények megengednek.

Külön kell megemlítenünk a könyvnek élvezetes stílusát. Jómagam egy délután kaptam meg és este nem tudtam lefeküdni addig, míg el nem olvastam. Remélem, hogy kedves Gazdatestvéreim is így járnak vele. Magunk részéről beszerzését minden gazdatestvéreinknek, aki szőlőt termel — ajánljuk.

Serfried Ferenc

A hús- és gereznanyúl tenyésztés kézikönyve címen dr. s. Schneider Sándor, a Magy. Angoraszövetség társelnöke könyvet írt, amely az eddigi magyar nyelven megjelent szakkönyvekkel szemben, új, korszerű nézőpontból taglalja a kisállat-tenyésztés e fontos ágának összes kérdéseit. A könyv nem pusztán természetrajzi olvasmány és nem szorítkozik csak az egyes nyúlfajták leírására, hanem arra törekszik, hogy a nyúltartás közgazdasági jelentőségét hangsúlyozza és rámutasson azokra a feltételekre, amelyek esetén a nyúltartás nemcsak a magángazdaság, hanem az ország közellátási szempontjaiból is indokolt. Foglalkozik tehát a legalkalmasabb haszonfajtákkal, a takarmánykérdésekkel, a házinyúlak elhelyezésének, a tenyésztésnek és szaporításnak, a szaporulat felevnelésének, ápolásának, levágásának, a gerezna helyes kezelésének stb. kérdésével. A szerző nem elméleti tudós, hanem országosan ismert gyakorlati szakember. Mindazok számára, akik foglalkoznak vagy foglalkozni akarnak nyúl-tenyésztéssel, érdekes, tanulságos és élvezetes ol-

vasmány. A közel 8 íves könyv, számos képpel és takarmányozási táblázzal megrendelhető a szerzőnél (Budakalász). Ara: 450 P.

Megjelent a: „Tejgazdasági törvények és rendeletek” gyűjteménye. A trianoni békét követően Magyarország kénytelen volt a városok tejjelátásának biztosítása érdekében, de a termelők érdekeinek védelmében is és főleg a külföldre való kivitel előmozdítására újabb és újabb törvényeket és rendeleteket alkotni. A Felvidék, Erdély és Délvidék egy részének visszatérése után is újabb rendeletek láttak napvilágot. A korábban és újabban megjelent rengeteg jogszabály azonban kellő csoportosításban és mindenre kiterjedő magyarázattal ellátva eddig nem volt. Ezt a feladatot most végre Kiss Endre, m. kir. gazdasági felügyelő megoldotta. A vonatkozó törvényeket és rendeleteket 600 oldalon csoportosította, világos, félre nem érthető magyarázatokkal ellátta, melynek ismeretében most már egységes gyakorlat alakulhat ki, miért is kívánatos, hogy mindazok, akik tejipart űznek, nemkülönben azok, akik a tejiparban hatóságként működnek, a „Tejgazdasági törvények és rendeletek” gyűjteményét a szerzőnél, Budapest, Kossuth Lajos-tér 11. sz. alatt szerezzék be. Ara: 10 pengő.

Vándor gyümölcskiállítások és csomagolási tanfolyamok Erdélyben

Erdély gyümölcstermesztése és értékesítése érdekében már eddig is nagyon sokat tett a földművelésügyi kormány. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter minden erejével arra törekedett, hogy a minisztérium erdélyi kirendeltsége útján tovább haladjon az erdélyi gyümölcstermesztést korszerűsítse és az értékesítést megszervezze. A sok építőterv megvalósítása azonban elsősorban a tudatlanságba ütközik. Az erdélyi gyümölcsértékesítés egyik nagy akadálya az, hogy a termelők nem ismerik a helyes szedés, osztályozás és csomagolás módját. E célból a F. M. erdélyi kirendeltsége a Gyümölcstermelők Országos Egyesülete közreműködésével vándorkiállításokat és csomagolási tanfolyamokat rendezett Zilahon és Désen, illetőleg Sepsiszentgyörgyön, Székelyudvarhelyen, Marosvásárhelyen és Kolozsváron.

A zilahi vándorkiállítás és tanfolyam egybeesett a megyei gazdasági egyesület közgyűlésével, amelyen Gazda Endre dr. alispán elnökölt és amelyen többek között ott volt: Teleki Béla gr., az EMGE elnöke, Jósika János br. főispán, Soltz Ernő dr. miniszteri titkár, a földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltségének h. vezetője, Kaizler György dr. ny. főispán, Sámy Béla dr. Zilah polgármestere, Udvarny József dr. Szilágyosomlyó polgármestere, Végh Samu nyug. igazgató, Kaizler Dezső dr. kórházigazgató, Győrffy György br. földbirtokos és még sokan mások.

— Most, amikor egy újabb aranykorszakba léptünk át, — mondotta Gazda Endre dr. — nevéinket is megváltoztatjuk. Ezentúl az egyesület tevékenységében a főszó a gyümölcstermesztésre fektetjük. A jövőben tehát Szilágyvármegyei Gyümölcstermelők Egyesülete néven dolgozunk tovább. Eltökélt szándékunk, — amit egyébként az alapszabály is kifejez, hogy szorosán együtt fogunk működni az EMGE-vel és a Gyümölcstermelők Országos Egyesületével.

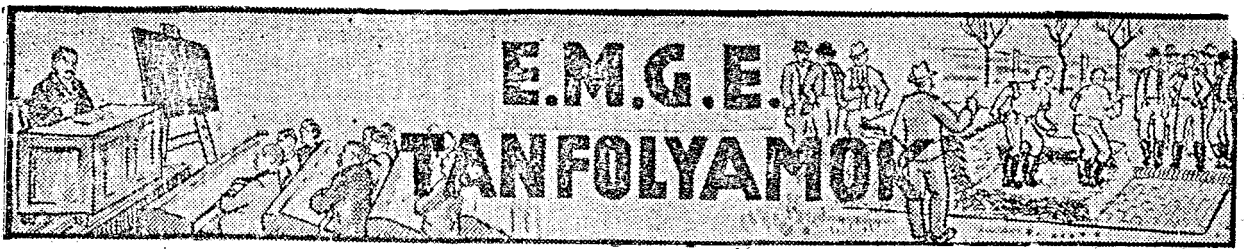
Teleki Béla gróf javaslatára az egyesület elnökévé egyhangú lelkesedéssel Gazda Endre dr. alispánt, alelnökké Győrffy Lajos br.-t és Sámy Béla dr.-t, továbbá Horváth Gábor vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőt és az EMGE mindenkorai megyei kirendeltségének vezetőjét választották meg. Ugyancsak Teleki Béla gr. indítványára a fennmaradt hat igazgatóválasztmányi tagságot hat EMGE gazdaköri elnökkel töltötték be.

Délután a Wesselényi Kollégium dísztermében Gazda Ender dr., a vármegyei Gyümölcstermelők Egyesületének elnöke ünnepélyes keretek között nyitotta meg a Földművelésügyi Minisztérium Erdélyi Kirendeltsége és a Gyümölcstermelők Országos Egyesülete által rendezett kiállítást és 3 napos csomagolási tanfolyamot.

— A kirendeltség renkiül nagy súlyt helyez arra, — mondotta Zsámár István kertészeti felügyelő, — hogy Erdély elhanyagolt gyümölcstermesztését és a szervezeten gyümölcsértékesítés ügyét előmozdítsa. Ezt azonban nemcsak akta szerinti intézkedésekkel, hanem helyszíni gyakorlati munkával kívánja megoldani.

A kiállítás és a tanfolyam rávezeti a gazdát, hogyan kezelje gyümölcsösét gazdaságosan, másrészt felvilágosítja a mai gyümölcskereskedelem követelményeiről.

Végül vitéz Major Miklós, a Külkereskedelmi Hivatal képviselője, a gyümölcsértékesítésről beszélt, amit vetített képernyőn előadás követett a városi mozgóképszínházban.

A téli gazdasági tanfolyamok ügye

A téli gazdasági tanfolyamok ügye a mi ügyünk. Mindnyájunké, minden gazdatestvéreinké, mert a háborús idők követelte okszerűbb termeléshez több tudás szükséges. És, hogy erről még inkább meggyőződünk, elegendő, ha csak úgy gondolatban egy kisebb sétát teszünk a falu határában. A nyár folyamán majd minden tábla más és más képet mutatott. Az egyik gazdatestvéreink bizája, kukoricája szebb volt, mint a másiké s a különbség meglátszott a termésben is. Vajjon miért? Az egyszerű ember azt felelné, hogy egyik gazdatestvéreink jobban „eltalálta“ a kérdéses növény munkáját, mint a másik. Mi pedig tudjuk, hogy nem annyira a munkálatok „eltalálása“ miatt látszott a különbség, mint inkább a „hozzáértés“ miatt. Mondjuk ki nyíltan, hogy a tudás révén elvégzett hozzáértő munka nyomán mindig bővebb áldás fakad, mint az amúgy „vak tyúk is talál szemet“ módjára találmóra odavetett munka után. Mennyivel szebb és biztosabb, ha mindent pontosan tudunk, hogy miért és mikor kell megtenni s ha előre kiszámíthatjuk, hogy például a mai időkben bármily kevésnek látszik az állatonként meghagyott 5 kilogramm széna, mégis segíthetünk gazdaságunkon az újabb takarmányozási rendszer bevezetésével.

A szaktudás elnyerésére gazdatestvéreinknek számos alkalmuk nyílik. Most nem emlékezünk meg a téli gazdasági iskolák működéséről, mivel azokról már részletesen szölvünk s mivel azok az „iskolapadból kinőtt“ gazdatestvéreink oktatásával közvetlenül nem foglalkoznak.

Bár szigorúan véve nem nevezhetjük tanfolyamnak, mégis kötelességünknek tartjuk megemlékezni az Iskolánkülső Népnevelési Bizottságok előadássorozatáról. E hivatalos bizottságok már minden vármegyében megalakultak s a tél folyamán kivétel nélkül minden községben számos ismeretterjesztő előadást rendeznek. Gazdasági téren egyelőre havi 4 órát terveznek s a tananyag összeállításában — Kiss Károly tanügyi főtanácsos, kir. tanfelügyelővel és Kolozs vármegye részéről Kovács Pál népnevelési titkárral folytatott megbeszéléseink alapján — részt vesz egyesületünk is. Gazdatestvéreink: méltán azt kérdezik, hogy kik tartják meg ezt a teméntelen sok előadást, hiszen a bécsi döntéssel több mint 1800 község tért vissza a csonka hazához. Istennek hála ezen a téren sem tornyosulnak leküzdhetetlen akadályok. Még jülünkbe cseng dr. Szász Pál beszéde, amit 1939-ben mondott, az EMGE által Nagyenyeden rendezett tanítói gazdasági tanfolyamon.

„Az idők építő és soha sem lankadó munkaerőket kívánnak. Nem elegendő a népi hovatarozást puszta, kongó szavakkal fennen hirdetni. Dolgozni kell, mert csak úgy remélhetjük a népi fejlődés biztosítását. Ma a faluvezetőknek, papoknak és tanítóknak olyan felelősséget kell hordozniok, melyre aligha volt példa történelmünkben.“

Mennyire igaz ez most is. Az iskolánkülső népművelés feladata magyar tanítótestvéreinkre hárul! Azokra, akik a kisebbségi életben is ezer egyéni gonddal, sokszó nélkül, belső kényszer hatása alatt nevelték az eljövendő nemzedéket. S ez jól is van így. Tanító testvéreink együtt élnek a faluval, közelebről láthatják az összes feladatokat és mindig ott lehetnek, ahol szükség van a segítségére.

Amikor egyesületünk örömmel üdvözli a mezőgazdasági szaktudás fejlesztését is felölelő, itt Erdélyben újszerű intézményt, egyúttal kitartást és jó munkát kíván tanítótestvéreinknek. De ezalkalommal felkérjük gazdatestvéreinket is és különösen az EMGE gazdakörök vezetőségét, hogy látogassanak el az iskolába. Beszéljék meg az előadások pontos időpontját és legyenek azon, hogy senki se maradjon el ezekről az előadásokról.

A korszerű mezőgazdasági tudás terjesztésének másik hivatalos intézménye a m. kir. téli gazdasági tanfolyam. Ez az intézmény a visszatérés óta immár a harmadik tanévbe lép, s számuk évről-évre gyarapszik, ami mindennél jobban bizonyítja közkedveltségüket. A m. kir. földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége e tanfolyamtípusból folyó évben 50-nél többet óhajt rendezni s reméljük, hogy az ott tanultak gyakorlati megvalósításával, gazdatestvéreink jelentős lépéssel viszik előre Erdély mezőgazdaságának fejlesztését. A m. kir. téli gazdasági tanfolyamok időtartama 2, illetve 3 hónap. Az előadásokat délután, vagy a koraesti órákban tartják, így azokon az is részt vehet, aki napközben el van foglalva. Egyesületünk részéről a múltban is minden igyekeztünkkel elősegítettük a 2 és 3 hónapos tanfolyamok megrendezését és most is felhívjuk gazdatestvéreink figyelmét, hogy azon községekben, ahol ilyen tanfolyamot szerveznek, támogassuk azt teljes odaadásunkkal. Iratkozzanak be mindnyájan s főleg látogassák szorgalmasan, hiszen az ott eltöltött napi 4—5 órának a haszna százaszorosan visszatérül az életben.

A m. kir. téli gazdasági tanfolyamok előadónak szintén kitartást és jó munkát kívánunk. Sokszor bizony nagy nehézséggel kell megküzdniök. Egész délelőtt más elfoglaltságban dolgoznak s

délután akár jó, akár rossz az időjárás, hosszú útát kell megtegyenek a tanfolyam helyéig. Akárhányszor késő éjszaka kerülnek ágyba. Ha netalán csüggednének, ne felejtsek el, hogy az a munka, amit végeznek, a legszebb. Tudást visznek ki a faluba, amelynek nyomán áldás fakad. Az igazi elismerés nem az, amit feletteseiktől kapnak, mert ez csupán munkájuk igazolása, hanem az, amit a tanfolyamon résztvevő gazdatestvéreink őszinte ragaszkodása jelent. Kérjük ezért, hogy már a tanfolyam kezdetén teremtsék meg az igazi erdélyi szellemet, a keresztényen magyar közösség jegyében, azt a szellemet, amit az EMGE minden téli gazdasági tanfolyamán kialakított. Enélkül az előadó s a falu közé válaszfal húzódik és a tanfolyam csupán részleges eredményt jelentene. Ezért kérjük, hogy kezdjék a tanfolyamokat Istentisztelettel, az előadások előtt térjenek ki általános magyar vonatkozásokra is, az előadások alatt pedig szólítsák a hallgatóságot „kedves gazdatestvéreinknek” — mert, hogy „kedves” az nem kétséges, és hogy „testvér” azt mindenki megérezheti már az első órákban, ha igazi egyszerűséggel és belső sugallatra fog hozzá a falumunkához.

Végére hagytuk az EMGE háromhetes téli gazdasági tanfolyamait. Egyesületünkhöz számos gazdakör kérése futott be, hogy rendezzünk gazdasági tanfolyamot. A kérések egy része még a tavaly érkezett, mert az előadóihiány miatt, még egy évben sem tudtuk teljesíteni az összes befutó igényléseket. Megmondjuk őszintén, hogy az előadóihiány ebben az évben is fennáll. A régi tanfolyami előadónk nagyrésze elhelyezkedett. Az utánpótlás pedig nehéz, mert köztudomású, hogy milyen nagy hiány van mezőgazdasági szakemberekben. A téli gazdasági tanfolyamokkal azonban úgy vagyunk, hogy aki egyszer belekóstol, nem tudja abbahagyni. Annyira megfogja gazdatestvéreink őszinte ragaszkodása és tudás utáni vágya, hogy önként vállalja a falumunkát. Ezt a gondolatvilágot Korponay Kornél feketefalvi földbirtokos, régi buzgó előadónk szavai fejezik ki legjobban. Még 1938-ban mondta az EMGE májusi közgyűlésén a következőket: „Három tanfolyamot tartottam. Soha nem felejttem el azokat a napokat, melyeket kigazdatestvéreimmel, tanítványaimmal töltöttem. Úgy érzem, hogy nekünk, akiknek több tudásunk, tapasztalatunk van, erkölcsi kötelességünk ezt továbbadni és a faluba eljuttatni. Ezért most nem mondom Simonnal együtt: „Uram bocsájtás el a te szolgádat”, én azt mondom és fogadom, hogy amíg az Uristen akarja, minden télen menni fogok tanfolyamokra, menni fogok minden ellenszolgáltatás nélkül — oda, ahol a gyümölcsstermelés után érdeklődnek, ahova az Elnökség küld”.

És ez évben is 40—50 haladó magyar gazda áll az ügy szolgálatában és járadságot nem kímélve, télvíz idején otthagyta meleg otthonát, családai nyugalmát, hogy önzetlenül továbbadja tudását a haladni, tanulni akaró kigazdatestvéreinek.

Az EMGE háromhetes téli gazdasági tanfolyamok erre a két pillérre épülnek fel. Egyrészt a falu őszintén akarja — gazdatestvéreink mindnyájan kívánják és előmozdítják — a tanfolyamok megrendezését, másrészt tanultabb gazdatestvéreink önként vállalják ezt a szó nemes értelmében vett nemzetépítő szolgálatot.

Az EMGE téli gazdasági tanfolyamainak előadói az elmúlt hónapban két értekezletet tartottak. A négy székely vármegye előadói november 10—14-ike között Sepsiszentgyörgyön gyűltek össze, míg a visszacsatolt rész többi előadói november 16—20-ika között Szatmárnémetiben.

Befejezésül még megismételjük az EMGE háromhetes téli gazdasági tanfolyamainak feltételeit. Az első és legfontosabb feltétel az, hogy a tanfolyam gondolata a faluból induljon ki. Szigorúan ügyelünk arra, hogy tanfolyamunk ne felülről a falura erőszakolt intézménynek tűnjék fel, hanem igenis, a faluban élő gazdatestvéreink érezzék annak szükségességét. A hallgatók beiratkozási díja ez évben is csak 3 pengő, amihez járul még az szokásos feltétel, hogy minden beiratkozott hallgató, vagy ha fiatalabb, akkor a szülője, EMGE tag kell legyen. A legalacsonyabb beiratkozási korhatár 16 év és a hallgatónak önálló gazdasággal kell bírnia, vagy mezőgazdasági munkás kell legyen. A beiratkozott hallgatónak együttesen kell vállalniok az előadóterem bérét, berendezését, padokkal és asztalokkal, világítását és fűtését, valamint 2—2, esetenként 3 gazdasági szakelőadó teljes ellátását lakással és étellel. A tanfolyamok előadásai reggel kezdődnek és kora délután is tartanak. 2—3 óra ebédszünettel. A tanfolyam idejét komolyan vesszük, mert ahol gazdatestvéreink nem vállalják, hogy komoly munkával reggeltől délutánig beülnek a tanfolyam padjaiba, ott inkább nem rendezünk tanfolyamot, mivel számos olyan község van, ahol ezt jószívvel vállalják. Egyesületünk esti tanfolyamot, ahol az előadások délután 5—6 órakor kezdődnek és este 8—10 óráig tartanak, nem rendez.

Jól tudjuk, hogy a tanfolyamok helyi előkészítésével szorgoskodó gazdatestvéreink dolga nem a legkönnyebb. A tanterem világításához külön kell igényelnie petrólcumot az illetékes jegyzőségen, a tanterem fűtését közadakozásból kell megszerveznie és jócska nehézséget okoz a tanfolyami előadók ellátásának helyes megszervezése. Azonban reméljük, hogy mindezen akadályokat rövidesen leküzdhetik, ha őszintén feltárják a beiratkozott hallgatók előtt a kérdést. Az a tudás, amit cserébe kapnak, mindennél többet ér és kétszeres az értéke, ha nem ingyenben jött, hanem saját maguk vívták azt ki. A társadalmi közösségi úton megszerzett értékek képezik egyúttal az EMGE-nek is az alapját.

Ezekkel a gondolatokkal mérlegeljük a téli gazdasági tanfolyamok ügyét. Gazdatestvéreink pedig tekintsék saját ügyüknek, mert minden mozgalmunknak a tudás az alapja és ez ér a legtöbbet.

Megjelent az Erdélyi Gazda 1943. évi naptára

A napokban hagyta el a sajtót az Erdélyi Gazda 1943. évi, több mint 500 oldalas, rengeteg képpel díszített naptára, mely a gazdatudományok valóságos tárházának számít. Miként azt azonban már előző írásainkban is jeleztük, a félezer oldalas hatalmas könyv, mely több mint 100 oldallal nagyobb múltévi kiadványunknál, csak névleg naptár, hiszen a nélkülözhetetlen naptári részen túl, felőleli mindazokat a kérdéseket, amelyekre a haladó gazdának ma már feltétlenül szüksége van. Az útmutató vezetőírások mellett, mezőgazdasági életünk legkiválóbb tollforgatóinak tanulmányai következnek. Emellett a könyv színesen vonultatja fel egy év összes gazdasági, belföldi- és világpolitikai, továbbá háborús eseményeit.

A naptár bevezető részében Konkoly-Thege Sándor földművelésügyi államtitkár, Teleki Béla gróf, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, Szász Pál dr., a Délerdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, Almay Béla vk. alezredes, vitéz Szász István, Demeter Béla, Atzél Ede báró, Sallay Mihály, a növénytermesztési részben Bikfalvy Ferenc, vitéz dr. Biró Gyula, Antal Dániel, Szopos András, Krémer Audor, Balogh László, Seyfried Ferenc, k. Kúthy Sándor dr., Tóth Tibor dr., Gesztelyi Nagy Endre, a növényvédelmi rovatban Kadocsa Gyula dr., Husz Béla dr., Göllner János dr., Csürös István, állattenyésztés és takarmányozásról Nagy Miklós, Szeghő Dénes, Puy Aladár, Csáky Gergely és Tóth Tibor dr., az állategészségügyi részben Szeghő Dénes és Szabó Albert dr., a zöldmező rovatban Szopos András és Antal József, a gyümölcstermesztési kérdésekről Korponay Kornél és Cserey Lajos, a zöldségkertészet tárgyköréből Cserey Lajos és k. Kúthy Sándor dr., a szőlészet-borászattal Eöry István dr. foglalkozik. Az erdélyi erdőgazdálkodás kérdéséről Frólich Gyula, a gazdasági építészetről Kós Károly írt figyelemreméltó cikkeket. A Falu asszonya című rovatban k. Kúthy Sándor dr. kimerítően tárgyalja a helyes táplálkozás módjait. A szövetkezeti kérdéssről Jánky Endre és Horosz Béla dr. írtak. Az egyesületi életben Domahidy István, Borbáth István, Sigmund Akos, Kese Attila, Simon András, Cs. Károly István, Krasznai György hegyi, Kádár István, Jakab Imre, Benedek Ferenc, Vinczellér Márton, Barabási K. Vencel, Bajkó Ignác, Szóts József, Király Lajos, Somodi Ferenc, Bitay Antal, Máthé Balázs Albert, Török Mihály neveivel találkozunk. A szépirodalmi részben Tamási Áron, Nyirő József, Makkai Sándor, Petőfi Sándor, Asztalos István, Gyóni Géza, Kiss Menyhért, Józsa Antal, Balassa Bálint írásai emelik az évkönyv színvonalát. Ezenkívül rengeteg kisebb szakeikk, hasznos tanács, mezőgazdasági intézmények leírása, a földművelésügyi minisztérium, — annak erdélyi kirendeltsége, — az erdélyi birtokpolitikai főosztály személyi beosztása, szakiskolák kimutatása stb. található benne.

A naptárt Demeter Béla, az Erdélyi Gazda szerkesztője állította össze. Bolti ára 2 pengő. Az EMGE tagok 1 pengőért kapják. Megrendelhető az Erdélyi Gazda kiadóhivatala útján, (Kolozsvár, Majális-utca 24. sz.), EMGE vármegyei kirendeltségeinél, a gazdaköri vezetőknél, de kapható üzleti forgalomban is.

Ismételten felhívjuk gazdatestvéreink figyelmét, hogy mindenki idejében rendelje meg a naptárt, mert aki későn jelentkezik, annak aligha tudjuk már igényeit kielégíteni.

Egyébként minden olyan EMGE tag, aki 1943. február 1-ig két új EMGE tagot szervezett be, tagsági nyilatkozatukat aláírva és tanukkal láttamozva, továbbá a két új tag évi tagdíjbefizetéséről szóló nyugtát beküldte, (amit a gazdaköri pénztáros, vagy az EMGE vármegyei kirendeltség igazol), ajándékba egy 1943. évi naptárt kap. Hasonlóképpen az ilyen úton belépett és tagdíját már igazoltan befizetett új tagjaink is. Hogy azonban tévedés ne essék, arról a tagdíjról van szó, amit az EMGE egyéni tagjai a központnak, s nem pedig a gazdakörnek fizetnek be.

Azok kapják tehát csak meg az ajándéknaptárunkat, akik két új EMGE tag pontosan kitöltött és aláírt belépési nyilatkozatát és a két új tag évi tagdíjának befizetéséről szóló igazolását beküldték.

Nepcs EMGE gazdanap a határmenti felsőrákoson

Október 25-én, gyönyörű napsütéses őszi regelen haladt gépkocsink az udvarhelymezei Felső-rákos község felé, ahol ezen a napon tartotta rövid pár hét leforgása alatt az EMGE udvarhelyvármegyei kirendeltsége hatodik gazdanapját.

Örömmel és meglegegedetten láttuk a rohanó gépkocsink nyomán elmaradó bevetett búzaföldeket, ahol már csirába szökken az annyira fontos és a jövő reményességét tápláló magyar búza.

Felső-rákos község közvetlen az új román határ mellett fekszik és gyönyörű székely népviseletéről híres. A multban vármegyénk községeiből egyike volt azoknak, amelyek a legszebb loállományukkal dicsekedhettek, azonban az akkori román hatóságok legszebb lovaikat elvitték és sajnos, legnagyobb részük odamaradt, vagy amelyik visszajött, használatatlanná vált. Ez a község már a multban bebizonyította törhetetlen élniakarását és tudásszomját akkor, amikor már 1941-ben kérte, hogy az EMGE áramthatos gazdasági tanfolyamot tartson, megértvén azt, hogy a jól felkészült magyar gazdák állnatják meg legjobban helyüket a mai idők rohanó iramában.

Fenyőgalyas díszkapu várja a vendégeket.

Pontban 10 órakor érkeztek a vendégek Felső-rákosra, ahol gyönyörű fenyőgalyakkal és nemzeti zászlókkal díszített díszkapu várta őket. Szabó Imre körjegyző a hatóság nevében meleg szavakkal fogadta a megjelenteket, örömeinek adva kifejezést, hogy az EMGE képviselői ellátogatnak a magyarság végvárába, hogy ébrentartsák a magyar öntudatot. Majd Ferencz György kisgazda köszöntötte a vendégeket. A köszöntőkre válaszul Szakáts Zoltán EMGE kirendeltségvezető köszönte meg azt a kedves fogadtatást, hangsúlyozva, hogy „idejövételünk célja nemcsak látogatás jellegű, hanem magyar kötelesség is”.

Tizenegy órakor a vendégek és a falu lakossága átvonultak az unitárius templomba, ahol megkezdődött az istentisztelet. Kelemen István unitárius esperes beszédében gyönyörűen fejtette ki a munka jelentőségét jövő fennmaradásunk érdekében.

A templomozás után a jelenlevők átvonultak a község háza nemzeti zászlócskával és fenyőfűzerekkel díszített nagytérmebe, ahol már zsufolásig megtelt terem fogadta a vendégeket.

Az emelvényen ott látjuk az EMGE kiküldöttjét, Séra István háromszékvármegyei kirendeltségvezetőt, Kabay kirendeltségi tisztviselő kíséretében, Gajdásy Nándor udvarhelymezei m. kir. gazdasági vezető felügyelőt, Szász Dezső állattenyésztési egyesületi igazgatót, az EMGE udvarhelymezei kirendeltsége képviselőjében Szakáts Zoltán kirendeltségvezetőt, Borbáth István kirendeltségvezető helyettesét és Dénes József kirendeltségi tisztviselőt, Kelemen István unitárius esperest, Haáz Sándor iparművész tanárt, a Kormányzó Úr kendercsi székelykapujának díszítőjét, Nagy Imre olaszteleki földbirtokost, Nagy Ferenc erdélyipárti titkárt, Dénes Mózes kisgazdát és még sokan másokat.

A díszközgyűlés a Magyar Hiszekegy élénklésével kezdődött a felsőrákosi dalárda előadásában. Asztalos Ferenc ig. tanító vezetésével, majd Kelemen István unitárius esperes üdvözölte a vendégeket és hangoztatta a magyar összefogás fontosságát a mai rendkívüli viszonyok között. Azután Szakáts Zoltán EMGE kirendeltségvezető emelkedett szólásra s vázolta a mai háborús idők okozta nehézségeket, hangsúlyozva, hogy közösen munkálkodjunk jövő boldogulásunk érdekében. Ezután Gaj-

dásy Nándor m. kir. gazdasági vezérőfelügyelő visszaillesztést vetett a mult világháború előtti időkre, mikor a környező államok gazdaságilag fejlődtek, addig Magyarország nem gondolt a gazdasági fejlődésre s csak a háború után jött rá arra, hogy többet és minőségesebb kell termeljen, hogy nemzeti boldogulását biztosítsa. Majd a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényt ismertette s azután áttért a szakelődására, részletesen ismertette a növénytermelés fontosságát.

Séra István beszéde.

Ezután Séra István háromszékmezei EMGE kirendeltségvezető emelkedett szólásra, kifejezésre juttatva azt, hogy „gazdaköreink nemcsak gazdasági érdekeinket, hanem nemzeti megmaradásunkra irányuló törekvéseinket is fel kell karolják”, majd az EMGE munkásságát méltatta.

Azután a dalárda a Székely himnusz énekelte el, majd Szász Dezső m. kir. gazdasági felügyelő, állattenyésztési egyesületi igazgató tartotta meg szakelődását a növénykállatok takarmányozásáról. Utána Márok János kisgazda Arany János: „Nagy idő volt” című költeményét szavalta el nagy tetszéssel. Majd Borbáth István EMGE kirendeltségvezető helyettes tartotta meg szakelődását a „Helyes trágyakezelésről és trágyázásról” címmel. Erdő Mózes kisgazda az ipari és olajos növényekről tartott előadást, majd a Kormos-patak által okozott károkat ismertette s kérte, hogy járjanak közbe a patak szabályozása érdekében. Ezután a dalárda népdalokat énekelte.

A magyar anyák felelőssége.

Dénes Mózes kisgazda felhívta a hallgatók figyelmét a belső arcvonal egységének fontosságára, majd Szakáts Zoltán EMGE kirendeltségvezető emelkedett szólásra és ismertette a mai gazdasági helyzetet s azokat az áldozatokat, amelyeket a kormány az erdélyi magyar gazdatársadalom megerősítéséért tett, majd közellátási kérdésekkel foglalkozva, kitartásra buzdította a gazdákat. Ezután a szépszámban jelenlevő magyar leányokhoz és asszonyokhoz szólva, kifejezésre juttatta azt a felelősséget, amivel a magyar anyák a jövő nemzedék nevelése iránt tartoznak. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a gyűlés végetért s a közönség átvonult a terménykiállítás megtekintésére.

A kiállítások megtekintése.

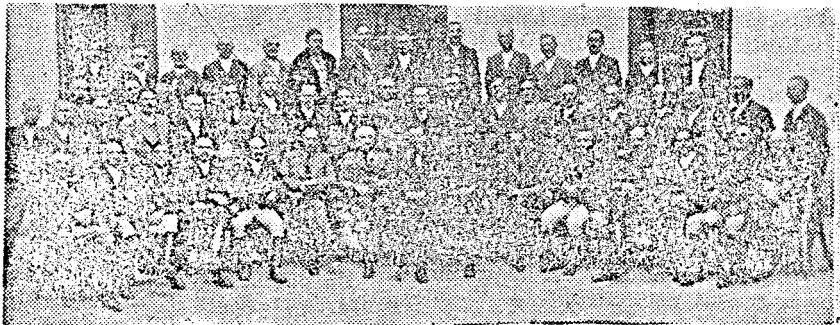
A terménykiállítás a felsőrákosi székely gazdák élniakarásának beszédes bizonyítéka. Az izléselesen feldíszített teremben szebbnél-szebb termények és gyümölcsök gyönyörködtek a látogatókat. Ezt követőleg egytálételes közebed volt. Délután pedig az állatkiállítás nyílt meg, ahol külön csoportokban teheneket, üszöket és lovakat hajtottak fei, melyeket a bírálóbizottság oklevelekkel jutalmazott. Az üszök csoportjában első volt Székely Ferenc hároméves Gyöngyös nevű üszője, 2. Székely János 15 hónapos Tarka nevű üszője, 3. Andorkó Mihály hároméves Széles nevű üszője. A tehenek csoportjában 1. Erdő Mózes ötéves Bözsi nevű tehene, 2. Demeter Mihály ötéves Bözsi nevű tehene, 3. Székely János ötéves Virág nevű tehene. A lovak csoportjában 1. Erdő Mózes Bözsi nevű kancája, eskőjával, 2. Székely Miklós 2 és fél éves Csinos nevű kancája, 3. Pál F. János négy éves Csinos nevű kancája. Az állatkiállítás után a nagysikerű gazdanap végetért.

Községi gazdasági előjárók kiképzése Csikmegyében

Az 1942. évi mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény igen fontos intézkedése a gazdasági előjárók alkalmazása, akik a falu életében komoly szerephez jutnak, mert tagjai lesznek a községi képviselőtestületnek, titkárai a községi mezőgazdasági bizottságnak és mezőgazdasági ügyekben szaktanácsadói a községi előjáróságnak és ellenőrei, végrehajtói a földművelésügyi kormány intézkedéseinek.

vezető felügyelő emelkedett szólásra s megköszönve az elhangzott meleg üdvözlőszavakat, hangsúlyozta, az ügy fontosságát a gazdasági előjárók munkájának nagy horderejét és szükségességét.

A rendes előadások keretében elsőnek szintén Bosin Imre beszélt a gazdasági előjárók hivatásáról és szerepéről a mezőgazdaság fejlesztése terén címmel. A tanfolyam előadói

A gazdasági előjárói tanfolyam csikmegyei résztvevői.

Csik vármegyében az oktató tanfolyamot okt. 19—21-én tartották meg, melyre összesen 45 gazdasági előjáró jelentkezett: *Bálint Ferenc*, Csikbánfalva, *Tompos Péter* Csikménaság, *Csiszér Antal* Csikszentgyörgy, *Solnay János* Kászonjakabfalva, *Mihály Lajos* Kászonújfalva, *Keresztes Lajos* Csikszentmárton, *Darvas Benjamin* Csikszentsimon, *Veress István* Kászonaltíz, *Szántó Ábrahám* Kozmás, *Elthes Pál* Tusnád, *Székedey Konc Károly* Csikcsicsó, *Csáky Gergely* Csikdánfalva, *Zsók István* Csikjenőfalva, *Antal Árpád* Csikmadaras, *Császár Gáspár* Csikrákos, *Kedves Ferenc* Csikszentdomokos, *Benedek Ferenc* Csikszentkirály, *Székelly István* Csikszenttamás, *Gegő Dénes* Csiktaplócza, *Antal Albert* Karcfalva, *Oti Adám* Mádéfalva *Köszegi Károly* Csikszentlélek, id. *Bíró András* Göröcsfalva-Vasvárcsi, *Bajkó Ignác* Ditró, *Király Antal* Gyergyócsomafalva, *Török Antal* Gyergyóhodos, *Leczkó János* Gyergyóremete, *Kovács Ambrus* Gyergyóújfalú, ifj. *Czirják János* Kilyénfalva, *Fülöp Antal* Szárhegy, *Bendeke Lajos* Tekerőpatak, *Eröss Lajos* Vasláb, *Balla Antal* Salamás, *Lénhárd Ferenc* Gyergyótölgyes, *Padka Sándor* Borszék, *Kurkó József* Gyergyóholló, *Kovács Imre* Csikszentmihály, *Bilibok András* Gyimesbükk, *Blága István* Gyimesfelsőlók, *Tanikó János* Gyimesközéplók, *Szatmáry Péter* Szépvíz, *Salamon András* Csikdelne, *Szakács Balázs* Csikszentmiklós, *Dávid Alajos* Csikszereda és ifj. *Török Tamás* Gyergyószentmiklós.

A tanfolyamot *László Dezső* dr. főispán nyitotta meg, majd *Bosin Imre* várm. gazd.

voltak még: *Kozán Imre*, *Gaál Sándor*, *Madár István*, *Ujvári Sándor* és *Grezovics József* m. kir. gazdasági felügyelők. Az előadásokat dél-előtt, délután tartották. A gazdasági előjárók tek és jegyzeteket készítettek.

Az utolsó előadáson és a tanfolyam záróünnepélyén ott volt *László Dezső* dr. főispán és *Ábrahám József* alispán, valamint a m. kir. gazdasági felügyelőség tagjai. Bosin Imre összefoglaló előadása és a főispán lelkesítő szavai után a tanfolyam a Himnusszal zárult.

AZ ŐSZISZÁNTÁS FONTOSSÁGA. Az őszi mélyszántás időben való elvégzése nemcsak a gazda egyéni érdeke, hanem az egész országé is. Eppen azért a földművelésügyi minisztérium a december 31-ig legalább 15 cm. mélyen elvégzett őszi szántás minden kat. holdja után 10 pengő jutalomban részesíti azt a gazdát, aki legalább annyi őszi gabonát vetett, mint tavaly. Azok a gazdák tehát, akik a feltételeknek megfelelnek és földjüket megszántották, kérjenek a községi előjáróságtól bejelentőlapot, azt töltsék ki és január 15-ig nyújtsák be az előjáróságnál. A gazdasági felügyelők ellenőrzik a bejelentéseket és amennyiben azok megfelelnek a valóságnak, az illető gazdák még a tavasz folyamán megkapják szántásuk után a holdankinti tíz pengőt.

MEGJELENT

az Erdélyi Gazda
1943. évi Naptára

Az 508 oldalas könyv ára — EMGE tagoknak —
most is csak 1 pengő.

Ügyetlen gazda sem nélkülözheti!

Lezajlott az EMGE alapszabálymódosító rendkívüli közgyűlése

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület november 29 én délelőtt 11 órakor Kolozsváron rendkívüli alapszabálymódosító közgyűlést tartott báró Brauner Antal alelnök elnöklésével. A rövid megnyitó beszéd után a jegyzőkönyv vezetésére Vidovszky Gabriella titkárt, míg annak hitelesítésére gróf Bethlen Béla és Krasznai György hegyi választmányi tagokat kérte fel. Asztalos Sándor dr. jogtanácsos ismertette az igazgatóválasztmány alapszabálymódosító javaslatát, amit az a körülmény tett szükségessé, hogy az alapszabálynak mindenben meg kell egyeznie a törvényes jogszabályokkal.

Javasolta, hogy egyes régi szövegezés helyett az alapszabály vonatkozó részein az alábbi új szövegezt fogadják el.

»Az igazgatóválasztmány az egyesület működési területén bármely községben, ahol az egyesületnek legalább húsz állandó lakhellyel bíró tagja van és ahol a gazdaközönség annak szükségét látja, „Gazdakör” elnevezéssel községi fiókegyesületet, ott pedig, ahol egy községben nincs húsz tag, több közeli községben lakó tagjai részére közös szórványgazdakört létesíthet. A gazdakörök az egyesület állandó jellegű helyi érdeklépviseleti és érdekvédelmi szervei és az egyesület alapszabálya szerint működnek.

A gazdakörnek nevezett fiókegyesületek megalakulását és megszűnését a 77.000—1922. B. M. számú kőrrendlet III. részében foglalt rendelkezésnek megfelelően az illetékes törvényhatóság első tisztviselőjéhez tudomásulvétel végett — előzetesen esetenként be kell jelenteni.

A gazdakör címe: **Régi-új-erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület**
székhelye és működési területe: **Erdély**
Hivatalos nyelve a magyar.

A gazdakör célja az egyesület célkitűzéseit a saját működési területén megvalósítani.

A cél eléréséhez a következő eszközök szolgálnak:

a) tagjai vetőmag-, műtrágya-, gazdasági gép-, eszköz- és anyagszükségletét közösen, kedvezményes áron és feltételek mellett szerzi be; közös használatra gépeket vásárol, amelyeket használati díj ellenében tagjai rendelkezésére bocsát;

b) a takarmánytermelés fejlesztése, legelőik javítása és bérelése által az állattenyésztés felvirágzását előmozdítja;

c) a hasznosnak tapasztalt újabb növényekkel kísérleteket végeztet és azokat meghonosítja;

d) gazdasági-, hitel-, fogyasztási-, értékesítő-, termelő-, tej-, állattenyésztési-, gép- és egyéb szövetkezeteket, szindikátusokat, állatbiztosító társaságokat, termény- és árucarnokot, olvasókört, népotthonot, háziipari műhelyeket alakít, illetve létesít;

e) a hatóságokhoz és különféle egyesületekhez céljainak elérése érdekében az egyesület útján feliratokat, előterjesztéseket és átiratokat intéz;

f) a mezőgazdálkodás, földművelés, állattenyésztés terén feltűnő szorgalmat tanúsító és aránylag legnagyobb eredményt felmutató gazdákat ércmmel, pénzjutalommal vagy dicsőítő oklevéllel tünteti ki;

g) időnként gazdasági-, termény- és állatképzést, termelési versenyt rendez vagy azok lebonyolításában részt vesz és azon a legtöbb eredményt felmutató gazdákat ércmmel, pénzjutalommal vagy dicsőítő oklevéllel tünteti ki;

h) ingatlanokat saját részére vásárol vagy haszonbérbe vesz, ilyen jogügyletnél tagjainak segítségét nyújt, mintagazdaságot állít fel, apadaltatot tart;

i) az egyesületet, annak vidéki szerveit és a községi előljáróságot gazdasági ügyekben tájékoztatja és azok elintézésében támogatja;

j) szak- és napilapokat járát, könyvtárat létesít;

k) feldolgozza és értékesíti a működési területén termelt terményeket, vagy ezek feldolgozásánál és értékesítésénél hathatós támogatást nyújt;

l) behatóan foglalkozik a gazdaközönség és általában a falu szociális kérdésével, továbbá a mezőgazdasági munkások és öselédek szociális helyzetével és azt javítani igyekszik;

m) általában foglalkozik mindazokkal a kérdésekkel, amelyek a gazdaközönség érdekeit szolgálják.

A gazdakörnek alapító és rendes tagjai vannak. Az alapító tagok a gazdakör pénztárába egyszersmindenkorra egy összegben lefizetik a gazdakör gyűlése által meghatározandó alapító tagsági díjat, amely nem lehet 50 pengőnél kevesebb és 100 pengőnél több. A rendes tagok a gazdakör pénztárába fizetik az egyesületi tagsági díjakat, azonban a gazdakör saját céljainak megvalósítására külön gazdaköri tagdíjat szedhet és a gazdakör vagyonával arányban álló beiratkozási díjat szedhet, amelynek az összegét a közgyűlés állapítja meg. A gazdaköri tagsági díj nem lehet évi 2 pengőnél kevesebb és 24 pengőnél több. Gazdaköri tagdíj az egyesületi tagdíjjal egyszerre esedékes.

Az alapító és rendes tagnak tanácskozó, indítványozó és szavazati joga van, választó, választható és élvezi a gazdakör által nyújtható összes kedvezményeket. Magánszemélyek tagsági jogukat csak személyesen, jogi személyek pedig meghatalmazott képviselőjük útján gyakorolhatják. A tagsági jogok és kedvezmények csak azokat a tagokat illetik meg, akik egyesületi és gazdaköri tagdíjukkal nincsenek hátralékban. A közgyűlés kizárhatja azt a gazdaköri tagot, aki a gazdakörnek köztudomásúlag anyagi, vagy erkölcsi kárt okoz, tagtársaival szemben összeférhetlenséget, az elnökséggel vagy a tisztviselőkkel szemben tiszteletlenséget tanúsít. A kizárási határozat közlésétől számított 15 nap alatt fellebbezéssel támadható meg az egyesület igazgatóválasztmányához. Egyébként a 11. § intézkedései szerint szűnik meg.

A gazdakör ügyeit a közgyűlés, az elnökség és a tisztviselők intézik.

Rendes közgyűlést évenként kétszer kell tartani. Rendkívüli közgyűlést sürgős és fontos ügyek intézése végett, vagy legalább öt tag kívánságára az elnök tartozik összehívni.

A közgyűlési meghívót a tagoknak olyan időben kell elküldeni, vagy olyan időben kell a szokásos módon közléstenni, hogy a tagok arról a gyűlést megelőzőleg három nappal tudomást szerezhessenek.

A közgyűlésen az elnök, vagy az alelnökök egyike, ezeknek akadályoztatása esetén pedig a közgyűlés által kijelölt tag elnököl.

A közgyűlés határozatképes, ha a tisztviselőkön kívül legalább öt tag van jelen. Ha a tagok ekkora száma nem jön össze, akkor 14 napon belül újabb közgyűlést kell összehívni, amely a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határoz a megelőző, határozatképtelen gyűlés tárgysorozatába felvett kérdésekben.

Kizárást tárgyaló határozatokat tilkos szavazással, egyéb határozatokat közfelkiáltással vagy felállással, általános szótöbbséggel kell meghozni. Az alapítói állagának megváltoztatására vonatkozó határozatok meghozatalához szükséges, hogy a jelenlévő tagok legalább kétharmadrésze mellette nyilatkozzék.

A közgyűlésről vezetett jegyzőkönyvet az elnök és jegyző írják alá.

A gazdakör elnökét, alelnökét, titkárt, jegyzőt, pénztárnokát és számvizsgálót a közgyűlés három évre választja meg.

Az elnök teendői:

a) képviseli a gazdakört a hatóságok, egyesek és a nagyközönség előtt;

b) állandó felügyeletet gyakorol a tisztviselők, a gazdakör működése, vagyona és ügykezelése felett;

c) a közgyűlést összehívja és levezeti;

d) utalványozza a költségvetés szerint a kiadványokat;

e) megvizsgálja a pénztárt bármikor, de évenként legalább egyszer a titkár és a számvizsgálók jelenlétében;

f) a titkárral együtt aláírja a kiadványokat;

g) őrizi a gazdakör pecsétjét.

Az elnököt akadályoztatása esetén az alelnökök egyike helyettesíti megválasztásuk sorrendje szerint.

A titkár teendői:

a) őrizi a gazdakör iratait;

b) az ülések rendes előadója, az ügyeket tárgyalásra előkészíti;

c) szerkeszti az időszaki jelentéseket, végzi a gazdakör levezését.

A jegyző teendői:

a) vezeti az ülések jegyzőkönyveit és kívánatra kiállítja a jegyzőkönyvi kivonatokat;

b) támogatja és szükség esetén helyettesíti a titkárt.

A pénztáros teendői:

a) felelőség mellett kezeli a gazdakör pénztárát, minden jövedelmet ő vesz be, minden kifizetést elnöki utalványra és nyugta mellett ő teljesíti, vezeti a hátralelékek kimutatását és a pénztári számadást;

b) az alapítványi tőkét és a nagyobb pénztári folyó készleteket gyümölcsöszteti;

c) a gazdaköri tagokról rendes tagnyilvántartást vezet;

d) az év első negyedében a múlt évi zárszámadást, a vagyommérleget és a leltárt elkészíti és az év első közgyűlése elé terjeszti.

A két számvizsgáló jogosult bármikor, de köteles évenként legalább kétszer a pénztáros pénzkezelését ellenőrizni és megállapításairól jegyzőkönyvet felvenni.

A gazdakör feloszlátását a gazdaköri közgyűlés határozhatja el. Ilyen határozat hozatalához szükséges, hogy az összes tagok 2/3-a a feloszlátás mellett határozzon. Feloszlás esetén a gazdakör vagyona az egyesületre száll, amely azonban köteles azt mindenkor a megszünt gazdakör működési területén megtartani és hasznosítani. Amennyiben pedig ott újabb gazdakör létesülne, úgy annak átadni, hogy ezáltal a gazdaköri vagyon megmaradjon abban a községben, amelynek a lakói azt összegyűjtötték.

Azokban a kérdésekben, amelyekben a jelen alapszabály a gazdakörök részére külön nem intézkedik, az egyesületre vonatkozó szabályok értelemszerűen alkalmazandók a gazdakörökre is.

Azokban az esetekben, ha a gazdakör az alapszabályokban írt célját és eljárást be nem tartja, hatáskörét túllépi, államellenes működést fejt ki, a közbiztonság és közrend ellen súlyos vétséget követ el, vagy a tagok vagyoni érdekeit veszélyezteti, a m. kir. belügyminiszter ellene vizsgálatot rendelhet el, működését felfüggesztheti és végleg fel is oszlathatja.

A rendkívüli közgyűlés a javaslatot egyhangúan magáévá tette és felhatalmazta az elnökséget, hogy amennyiben a m. kir. belügyminisztérium a most keresztülvetett módosításokon felül — további módosításokat kívánna — úgy azt rendkívüli közgyűlés összehívása nélkül — az elnökség keresztülvihesse.

Más tárgy nem lévén, báró Braunecker Antal a rendkívüli alapszabálymódosító közgyűlést berekesztette.

Erdővidéki gazdanap volt Vargyason

November 22-én erdővidéki EMGE gazdanap zajlott le Vargyason. A megyei gazdasági felügyelőség részéről Gajdáty Nándor vezető felügyelő és Baczó Géza felügyelő vettek részt, míg az EMGE kirendeltséget Borbáth István kirendeltségvezető helyettes, Nagy Ferenc és Dénes Mózés képviselték. A vendégeket fenyőgallyal díszített díszkapu fogadta, ahol Kádár Lajos gazdaköri elnök mondott szívből jövő üdvözlő szavakat. Gajdáty Nándor megköszönte az üdvözlést, majd a közönség az állami iskola helyiségébe vonult, a termény- és háziipari kiállítást megtekintésére. A kiállított anyag minden várakozást felülmúlt. A szakértők nézete szerint a szép eredményhez a tél folyamán megrendezett háromhetes EMGE gazdasági tanfolyam is hozzájárult. Különösképpen kiűnt Sütő Béla, a kormányzó úr kenderesi székely kapujának készítője által kiállított fafaragás.

A termény- és háziipari kiállítás után az állatkiállítást nézték meg a gazdák. Itt láttuk Daniel Ferenc báró földbirtokos ménesének néhány szép angol félvér kancáját és a híres friz-cigája keresztelésű nyájából egy csoportot. Gyönyörű volt Tóth Sándor kiscigája racka juhcsoportja is. A bíráló-bizottság megismerléte a felhajtott tehének és üszök csoportját a az EMGE elismerő oklevelével tüntette ki a következőket:

Elsőfokú elismerésben vitéz Biró István olaszteleki földbirtokos, Daniel Ferenc br. vargyasi földbirtokos és Máthé B. Albert kiscigája teheneit részesítette. Elismerő oklevelet kapott Bodor Ferenc üszö-

csoportja és Máthé Balázs Albert kiscigája Mohács II. nevű törzskönyvezett, saját neveiű bikája. Daniel Ferenc br. és Andorkó Albert kiscigája angol félvér kancái és Kovács Balázs bardóci kiscigája másfél éves méncsikója oklevelet nyert. Daniel Ferenc br. friz-cigája keresztelésű és ifj. Tóth Sándor kiscigája rackajuh csoportjai érdemelték ki a bíráló-bizottság elismerését.

A gazdanap ünnepi rendjének következő száma a községháza nagytermében lezajlott EMGE gazdaköri díszülés volt. A magyar Hiszekegy eléneklése után Borbáth István üdvözölte a megjelenteket, majd Gajdáty Nándor m. kir. gazdasági vezető felügyelő figyelemreméltó állattenyésztési szakelőadást tartott. Borbáth István, aki a tél folyamán a vargyasi EMGE háromhetes tanfolyamot vezette, — a tanultak megvalósítását kérte számon, míg a továbbiakban a helyes trágyakezelés terén adott fontos útmutatásokat. Baczó Géza m. kir. gazdasági felügyelő az ipari növények termesztésének fontosságát emelte ki. Dénes Mózés menekült kiscigája lendületes beszédében buzdította munkára a gazdaközönséget. Nagy Ferenc EMGE tisztviselő arról beszélt, hogy mit nyújt az EMGE a gazdának és mit kapott Erdély a földművelésügyi kormánytól.

Máthé Imre kiscigája lelkes szavakkal mondott köszönetet az előadásokért, hangsúlyozta, hogy a székely gazdák munkájukkal érdemesek is akarnak lenni minden segítségre és figyelemre.

A díszközgyűlést Borbáth István szavai zárták be,

EMGE BAJTÁRSI SZOLGÁLAT

Gazdatestvéreink jól tudják mi a kötelességük hadbavonult bajtársaik hozzátartozói iránt. Azok, akik megértették az idők szavát és tudják azt, hogy magyarságukat nem szavakban, hanem munkában kell kifejezni, meg is teszik kötelességüket. Mások okulására hozzuk fel tehát az alábbi példákat, hadd tanuljanak belőle ott, ahol még semmi sem történt. Mindenki meggyőződhetik tehát arról, hogy dolgozni lehet a közösségért, a bajbajutott testvérért, ha valaki valóban dolgozni akar.

A folyfalvi gazdakör jelentése:

*Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület
vezetőségének,*

Kolozsvár.

Alulírott gazdaköri elnök jelentem, hogy folyfalvi Aszalós Lajos honvéd hadbavonult családjának az őszi munka elvégzését, amit az itt felsorolt gazdaköri tagok voltak olyan szivek és gazdatestvéri szeretettel kalákában elvégeztek. A trágyát kihordták, a búzát elvetették, amiért a család hálás köszönetét nyilvánítja az itt felsorolt gazdaköri tagoknak.

Aszalós Albert P., Kónya István, Muzsnai Elek, Sámuel Jenő, Nagy Gábor, Aszalós Albert S., Szél Julianna, Nagy Lajos, Incze Lajos, Tóth Márton, Sebestyén Győző, Fekete Antal, György Sándor.

A vezetőség s úgy én is hálás köszönettel vagyunk.

Folyfalva, 1942. november hó 4-én.

Magyar gazdatestvéri szeretettel:

id. Sebestyén Ferenc g. k. elnök.

A csíkszentimrei jelentés:

Az alábbi beszámoló egyike a legtanulságosabb helyzetjelentéseknek. Pontos megállapítható belőle, hogyan kell a bajtársi szolgálatot megszervezni, a munkát beindítani, milyen magyar testvéri öntudatról és áldozatkészségről fésznek bizonyosságot a gazdák és hol, milyen öntudatbeli fogyatékokkal találkozunk.

„Örömmel és megnyugvással értesítem az EMGE Bajtársi Szolgálat központját, hogy a csíkszentimrei EMGE Bajtársi Szolgálat megalakulása után nyomban munkához látott és odaállt azok mellé, akik most a hazáért, Szent István birodalmáért és egy jobb jövőért küzdenek.

Tizes ellenőreink hetenkint ellátogatnak a községházára, a népmozgalmi nyilvántartóból

kimutatást készítenek a hadbavonultakról. Minden tizes az ő tizesében ellátogat a hadbavonultak családjához, felülvizsgálja miben szenvednek hiányt. — Csíkszentimréről két bajtársunk teljesít frontszolgálatot: Czíki László honvéd és Nagy Ignác honvéd.

Tizes ellenőreink elmentek Czíki László és Nagy Ignác hadbavonult bajtársunk itthonmaradott családjához, ahol szomorúan állapították meg, hogy mind a két család tűzifa nélkül áll a nagy tél előtt. Mind a két családnak három-három kisgyermke van.

Folyó hó 22-én tűzifagyűjtést kezdtünk, mely igen szép eredménnyel járt.

Bedecs tizesben: Vitális Mihály tizesellenőr, Vitális Árpád és Bálint Imre gyűjtők, Kencse Imre gyűjtő, Ilosvai Béla fuvaros; Sándorszeg tizesben: Varga Mihály tizesellenőr és ifj. Jakab Ferenc fuvaros; Pálszeg tizesben: ifj. Bálint József tizesellenőr és Szopos János fuvaros; Alszeg tizesben: Balló Péter tizesellenőr, Bortis Ferenc és Szabó Imre gyűjtők, Gergely Tamás fuvaros végezték a tűzifagyűjtést. A gyűjtés során összegyűlt négy öl tűzifa, kétszáz pengő értékben.

Virágh László gazdatestvérünk, a csíkszentimrei EMGE Bajtársi Szolgálat elnöke jelentésének további részében őszinte megütközéssel azt írja, hogy bizony volt néhány olyan ember is, akik bár tehetősek, de mégsem járultak hozzá a két székely család megsegítéséhez. Közli is a neveket.

„A fagyűjteményt egyébként hivatalosan átadtuk az érdekelteknek, akik meghatódva, örömkönnyek között köszönték meg a nemes adományt és Isten áldását kérték a Bajtársi Szolgálat további munkájára.

December hónap folyamán pedig nemcsak gyűjtést rendezünk, hanem úgy a hadbavonultak, mint az átképzésen lévők családtagjai ezévi fajutalékát kaláka-rendszerrel hazaszállítjuk és kaláka-rendszerrel fel is vágjuk.

Ebben a szellemben kívánunk ezután is dolgozni, hogy a mi községünkben senki azért, mert legszebb hazafiúi kötelességét teljesíti — ne nélkülözzön és lehetőleg semmiben se szenvedjen hiányt“ — fejezi be levelét Virágh László.

**Minden magyar gazda
vegyen részt a
Kolozsvári Kukorica-
kiállításon!**

Megkezdí működését az EMGE Bajtársi Szolgálatának ingyenes jogi tanácsadója

A hadbavonult gazdatestvéreink hozzátartozói részéről továbbított kérésekre az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnöksége a munkaterületén lévő bíróságok székhelyein azzal a kéréssel fordult az alább következő magyar ügyvédekhez, hogy a hadigondozási kérdésekben jogi tanácsért hozzájuk forduló hadigondozottaknak díjtalanul álljanak rendelkezésre. A kérést magyar testvéri szeretettel teljesítették.

Az EMGE hadbavonult tagjainak hozzátartozói tehát hadigondozási kérdésekben bármikor bizalommal forduljanak az alábbi kimutatásban szereplő ügyvédekhez. Az EMGE tagságot a gazdakör, vagy az EMGE kirendeltség igazolja.

KOLOZSVAR:

Dr. Bartha Ignác, Hitler-tér.
Dr. Demeter János, Király-u. 29.
Dr. Botos István, Szentegyház-u. 38.
Dr. Erszényes Samu, Király-u. 19.
Dr. Mócsy Károly, Király-u. 3.
Dr. Sály István, Király-u. 3.

KOLOZS VÁRMEGYE:

Dr. Nagy Miklós, Bánffyhunad.
Dr. Kovács Zoltán, Hidalmás.

NAGYVÁRAD:

Dr. Czeglédy Miklós, Széchenyi-tér 18.
Dr. Krüger Jenő, Schlauch-tér 20.
Dr. Derzsi Zoltán, Schlauch-tér 20.
Dr. Kovács Ernő (katona) Ritoók Zs.-u. 17.
Dr. Gergely Ferenc, Tisza Kálmán-tér 1.
Dr. Kalas László, Mussolini-tér. Keresk. csarn.
Benedek István, Szaniszló-u. 7.

BIHAR VÁRMEGYE:

Nagy Árpád, Élesd.
Dr. Bereghy Sándor, Margitta.
Szücs Lajos, Margitta.
Dr. Adorján Endre, Érmihályfalva.
Dr. Bölöni Pál, Érmihályfalva.
Lindenmayer Róbert, Nagyszalonta.
Pétery Lajos, Nagyszalonta.
Dr. Horváth Miklós, Székelyhid.
Dr. Biró Sándor, Székelyhid.
Dr. Südy Tibor közjegyző, Székelyhid.

SZATMÁRNÉMETHI:

Dr. Harsár Géza, Gömbös Gyula-u. 2.
Dr. Mártha József, Gömbös Gyula-u. 2.

SZATMAR VÁRMEGYE:

Dr. Kamenszky Viktor, Színerváralja.
Dr. Bagossy Sándor, Nagybánya, Hunyadi-u. 2.
Dr. Asztalos Zoltán, Nagybánya, Jókai-u. 39.
Dr. Richter István, Nagybánya.
Dr. Csapó Sándor, Nagybánya.

SZILÁGY VÁRMEGYE:

Giday Gyula, Zilah.
Dr. Solymos Iván, Zilah, Király-u. 12.
Dr. Szmercsányi Béla, Zilah, Széchenyi-u. 10.
Dr. Nemetz Alajos, Szilágysesch.
Dr. Somogyi Endre, Tasnád.

SZOLNOK-DOBOKA VÁRMEGYE:

Dr. Egyed Miklós, Dés, Petőfi-u. 8.
Dr. Kegyes Márton, Szamosujvár.

Dr. Vályi Pál, Bethlen.
Dr. Kiss György, Bethlen.
Mikó János, Magyarláros.
Szathmáry Sándor, Nagyilonda.
Dr. Babesák Jenő, Bethlen.

MAROS-TORDA VÁRMEGYE:

Dr. István Mihály, Marosvásárhely, Klagrom-u. 9.
Dr. Mikó István, Marosvásárhely, Honvéd-u. 20.
Dr. Szilágyi Olivér, Marosvásárhely, Bolyai-u. 3.
Dr. Balázs Béla, Marosvásárhely, Baross G.-u. 12.
Dr. makfalvi Barabássy Albert, Marosvásárhely, Széchenyi-tér 15.
Dr. Dósa László, Nyáradszereda.
Dr. Szoboszlai László, Nyáradszereda.
Dr. Kornhoffer Vilmos, Szászrégen.
Dr. Hosszu Béla, Szászrégen.

CSIK VÁRMEGYE:

Dr. Kolumbán József, Csikszzereda.
Dr. Kovács Károly, Csikszzereda.
Dr. Daradies Félix, Csikszzereda.
Csedő János, Csikszzereda.
Dr. Márton Gábor, Csikszentmárton.
Dr. Tódor Béla, Gyergyószentmiklós.
Dr. Nagy József, Gyergyószentmiklós.
Dr. Miklósi Viktor, Gyergyószentmiklós.
Dr. Lőrincz Károly, Gyergyószentmiklós.
Kiss Endre, Gyergyószentmiklós.
Dr. Geröffy László, Gyergyószentmiklós.
Dr. Páll Sándor, Gyergyószentmiklós.

HÁROMSZÉK VÁRMEGYE:

Dr. Kovács Sándor, Sepsiszentgyörgy, Mikó-u. 14.
Dr. László Ferenc, Sepsiszentgyörgy.
Dr. Hankó Nándor, Kovászna.
Dr. Laczkó László, Kézdivásárhely.
Dr. Mágóri Jenő, Kézdivásárhely.

UDVARHEY VÁRMEGYE:

Dr. Ráduly István, Székelyudvarhely.
Dr. Fodor Boldizsár, Székelykeresztúr.
Flórián Gyula, Homoródoklánd.
Ifj. Máthé István, Homoródoklánd.

BESZTERCE-NASZÓD VÁRMEGYE:

Dr. Vernes Gyula, Beszterce.

Felemelték a hadisegélyeket

A 6.800—1942. M. E. számú rendelet értelmében azon tartalékosok hozzátartozói, akik a valóságos szakaszvezetőnél nem magasabb rendfokozatban tényleges szolgálatot vagy közérdekű munkaszolgálatot teljesítenek, hadisegélyezésben részesülnek. Hadisegélyre csak az a hozzátartozó jogosult, akit a bevonulás időpontjában a bevonult tartott el, vagy aki később jutott olyan helyzetbe, hogy eltartásáról a bevonultnak kellene gondoskodnia és ha a hozzátartozónak a megélhetése a bevonulás következtében nem látszik biztosítottának.

A rendelet szempontjából hozzátartozónak kell tekinteni a bevonult:

feleségét,
törvényes, törvényesített, örökbefogadott, mostoha, vagy nevelt gyermekét,
szülőjét, nagyszülőjét, mostoha-, örökbefogadó-, vagy nevelőszülőjét, apósát, anyósát,
unokáját,
testvérét, mostohatestvérét, és testvéreinek teljes árva vagy félárva gyermekét,
házasságon kívül született gyermekét, a gyermek anyját,

a honvédelmi miniszter által kivételes méltányosságból ide sorolt azt a személyt, akinek eltartására a bevonultat szerződés vagy bírói, illetőleg egyéb hatósági határozat kötelezi.

A megélhetést akkor nem lehet biztosítottának tekinteni, ha a hozzátartozó, vagy az együttélő hozzátartozók bármely jövedelme vagy bevétele összesen nem haladja meg a 12.000 lakosnál nem nagyobb lélekszámú községben a havi 100.— pengőt; a 12.000 lakosnál nagyobb lélekszámú községben, megyei vagy törvényhatósági jogú városban a havi 130.— pengőt; Budapest és vidékén a havi 180.— pengőt.

Ha a bevonult háztartásában élő hozzátartozó, eltartójának bevonulása után munkát vállal, az ennek révén előálló keresetnek csak 50%-át lehet figyelembe venni a jövedelmének megállapításánál.

Méltányos esetben a honvédelmi miniszter a hadisegélyt ezen meghatározott összegeken felüli jövedelem esetén is megállapíthatja.

A hadisegély összege a bevonult szolgálatának minden megkezdett naptári hónapjára a következő:

A 12.000 lakosnál nem nagyobb lélekszámú községben, ha a bevonult legalább négy középiskola, vagy ezzel egyenlő végzettségű, vagy végzettségére tekintet nélkül, önálló iparos, vagy önálló kereskedő, felesége után, vagy a feleség nemlétében az első gyermek után 40 pengő. Többi nozzátartozó után fejenként 15 pengő. Az ezen kategóriába nem tartozó többi bevonultnak felesége után, vagy feleség nemlétében az első gyermek után 30 pengő, többi nozzátartozó után fejenként 15 pengő.

A 12.000 lakosnál nagyobb lélekszámú községben a feleség után, vagy ennek nemlétében az első gyermek után 10 pengővel, a többi nozzátartozó után fejenként 5 pengővel nagyobb a megállapított összeg. Budapest székesfőváros területén pedig a fenti összegek 20, illetőleg 10 pengővel nagyobbak.

Amennyiben a gyermekek vagy unokák száma háromnál több, a negyedik és minden további ilyen hozzátartozó hadisegélye 10—10 pengővel emelkedik.

A bevonult felesége részére, ha terhes — a terhességének utolsó öt hónapjára és a születést követő további négy hónapra az öt személy szerint megillető segélynél 50%-kal magasabb, ugyancsak 50%-kal magasabb segélyösszeg jár annak a 16 éven felüli hozzátartozónak, akit orvosi kezelést igénylő betegség a munkavállalásában tartósan gátol.

A bevonult a hadisegély iránti kérelmét illetékes csapatparancsnokságánál terjesztheti elő. A kérelmet azonban a lakóhelye szerint illetékes községi előljárósnál az érdekelt hozzátartozója is előadhatja.

A hadisegélyre irányuló kérelem tárgyában elsőfokon a községi előljáróság (polgármester) határoz. Az elsőfoku határozat ellen a törvényhatóság első tisztviselőjéhez lehet felebbezéssel élni. A rendelet a továbbiakban meghatározza, hogy a hadisegély mily esetekben szűnik meg, illetve szünetel.

PÁLYAZATI HIRDETMEY. A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara „Purgly Emil” mintagyümölcsös és gyümölcsstermelési kísérleti telepén a földmívelésügyi minisztérium támogatásával létesített kertmunkásképző iskolában 30 kertmunkástanuló felvételére pályázatot hirdetnek. Az iskola célja, hogy elméleti, de különösen gyakorlati kiképzést nyújtson kertmunkásoknak, akik a gyümölcsstermelés, faápolás és védekezés, továbbá a szőlőtermelés terén teljes szakértelmséget nyernek és gyümölcsökben mint szakmunkások, munkavezetők, esetleg mint önálló kezelők alkalmazhatók legyenek. A növendékek az egész éven át felmerülő minden munkát tartoznak végezni. Az iskola tartama két év és a tanrend úgy van megállapítva, hogy tavasszal, nyáron és ősszel a gyakorlati, a téli hónapokban pedig az elméleti kiképzés folyik. Az okmányokkal és egyéb kellékekkel felszerelt kérvények 1942. december hó 31-ig nyújthatók be a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamarához címezve, Kecskemét, Rákóczi-út 17—19.

SZITTYA

Erdélyi Magyar Kereskedelmi R. T.

Rum-, likörgyár. Szesz-,
bor-, sörnagykereskedés

Kolozsvár, Horthy M. út 33. — Telefon 20-72.

Szlnmagyar, őskerestény vállalkozás

AZ EMGE terményértékesítési tájékoztató ügyosztálya közli:

A kenyérgabona fejadag újabb szabályozása

A Budapesti Közlöny november 25-i számában megjelent 6.730—1942. M. E. számú és ennek végrehajtásáról szóló 590.000—1942. K. M. számú rendelet a kenyérgabona-fejadagra, a pótfejadagra, az őszi vetőmagra és az árpára a következő rendelkezéseket tartalmazza:

A nyár folyamán megjelent termésrendelet alapján évi fejadagként megállapított 240 kg., 180 kg. és 120 kg. kenyérgabonát a termelő a háztartásához tartozó személyek neme és életkora szerint a saját terméséből háztartása szükségletére megtarthatta, vagy azt megvásárolhatta. Az újabb rendelet értelmében a 240 kg-os fejadag 220 kg-ra, a 180 kg-os fejadag 165 kg-ra, a 120 kg-os fejadag 110 kg-ra csökken. Az 1942. évben született gyermekek fejadagja 120 kg-ról 60-ra csökken. A különbözetet minden termelő a Hombárnak beszolgáltatni köteles.

A pótfejadag évi 60 kg-ról évi 30 kg. kenyérgabonára csökken, tehát a kenyérgabonapótjegy alapján megtartott, vagy megvásárolt 60 kg. kenyérgabonából 30 kg-ot szintén be kell szolgáltatni. Nem csökken a szegődményes (konvenció) éves cselédek és az időszaki munkások (sommások) pótfejadagja.

Ugyancsak köteles a termelő beszolgáltatni a szegődményes (konvenció) cselédek számára meghagyott, vagy megszerzett évi kenyérgabonamennyiség 8⁰/₁₀-át.

A termelő az el nem vetett őszi vetőmagot az 1942. évi december 31. napja helyett az 1942. évi december hó 5. napjáig köteles a Hombárnak megvételre felkinálni. A termelőnek ugyanis a gabonalap kiváltásakor be kellett jelentenie, hogy az 1942—43. évben mekkora területen szándékozik kenyérgabonát termelni. A termelő által bejelentett terület minden kataszteri holdjára, annak idején, vetőmagszükséglet címén búzából 120 kg-ot, rozsból 110 kg-ot állapítottak meg. Most a bejelentett vetésterületből le kell vonni azt a területet, amelyet a termelő tavasszal szándékozik kenyérgabonával bevetni és az így fennmaradó területet kell összehasonlítani a folyó év őszi kenyérgabonával tényleg bevetett terület nagyságával. Ha a tényleg bevetett terület kisebb, mint a gabonalap kiváltásakor a kenyérgabonára bejelentett területből az őszi vetésre eső rész, a területkülönbség minden kataszteri holdja után a termelőnek búzából 120 kg-ot, rozsból 100 kg-ot kell szolgáltatnia. Ha a számításnál nem jön ki a kerek kataszteri hold

szám, úgy 100 négyszögölenként búzából 7.50 kg-ot, rozsból 7 kg-ot kell számítani.

Általában mindenki, akinek családi, gazdasági viszonyainak megváltozásából, a cséplési elszámolásból ejtett hibából, mulasztásból, vagy elvonásból, a rendeltetészerűen fel nem használt vetőmagból, vagy egyéb megtakarításból háztartási és gazdasági szükségletét meghaladó kenyérgabonakészlete van, feleslegét beszolgáltatni köteles.

Árpa-készletéből a termelő a gazdasági szükségletét meghaladó részt köteles beszolgáltatni. Készlet alatt a termelő f. évi november 21-én birtokában levő mennyiségét kell érteni. Gazdasági szükségletként megtartható az az árpamennyiség, ami az 1943. évi tavaszi vetés céljára szükséges, — továbbá ami a szegődményes (konvenció) cselédeknek szolgálati szerződés alapján jár, a termelő birtokában levő minden egyes szarvasmarha és minden egyes sertés után 1 q, minden egyes tenyészkoza után pedig a várható szaporulat részére további 1 q.

Árpbabeszolgáltatási köteleesség nem terjed ki arra az árpamennyiségre, amelyet a rendeletileg szabályozott szerződések alapján bérhízlaláshoz használnak fel.

Annak, akinek a fentiek alapján kenyérgabona- vagy árpafeleslege van és azt beszolgáltatni köteles, az 1942. évi december hó 5. napjáig a lakóhelye (gazdaságának központja) szerint illetékes községi előljárásnak szóval be kell jelentenie a beszolgáltatandó mennyiséget. Egyidejűleg igazolnia kell, hogy kukorica beszolgáltatási kötelezettségének eleget tett-e. A bejelentéssel egyidejűleg — amit a háztartás feje köteles megtenni — be kell mutatni a saját és háztartásához tartozók kenyérgabonajegyeit (pótjegyeit) s ha gabonalapja is van, a gabonalapot is.

Azik kenyérgabona beszolgáltatására nem kötelesek, tehát azok, akik a csökkentett fejadagoknál kevesebb gabonával rendelkeznek — ugyancsak a háztartás feje révén — a fenti időpontig szintén be kell hogy mutassák kenyérgabonajegyeiket és pótjegyeiket az illetékes községi előljárásnál, hogy a fel nem használható szelvényeket ott levágják.

A kenyérgabonajegy tulajdonosa — miután a községi előljárásgazd a fejadagesökkentés következtében fel nem használható szelvényeket levágta — kenyérgabonajegyének finomlisztre és kenyérjegyre való kicserélését kérheti. Ebben az esetben a finomlisztre és kenyérjegyre igényjogosultságát a következő-

képpen állapítják meg: az igényjogosultság 1942 december hóval kezdődik, ha a kenyérgabonajegyben még 7 szelvény van; 1943 január hóval ha még 6 szelvény van; február hóval ha még 5 szelvény van. Annak igényjogosultsága, akinek csak 4 szelvénye van, április hónaptól; akinek 3 szelvénye van, május hónaptól; akinek 2 szelvénye van, június hónaptól; akinek csak 1 szelvénye van, július hónapra állapítható meg.

A kenyérgabona és árpa átvételének idejét és helyét (vásárlási körzetek) a községi előljárásság közhírré teszi. Az átvételre megjelölt időben és helyen a Hombár bizománya megjelenni és készpénzfizetés ellenében a beszo­l­gáltatandó terményeket a hatóság által megállapított áron megvenni köteles.

Az, aki a bejelentési kötelezettségének eleget tett, a községi előljárásságtól erről igazolást kap, melyet az eladáskor a Hombár-bizománynak át kell adnia. Az igazoláson a Hombár-bizománya a feltüntetett terménymennyiség megvásárlását igazolja és azt bélyegzőjével ellátva az eladónak visszaadja.

F. évi november 21-től kezdődőleg a Hombár, vagy malom csak olyan kék kenyérgabonajegyre adhat el és szolgáltathat ki kenyérgabonát, amelyen a községi előljárásság igazolja, hogy tulajdonosa jogosult a Hombártól (malomtól) kenyérgabonát vásárolni.

A kék kenyérgabonajegy tulajdonosa az igazolást attól a községi előljárásságtól kérheti, amelytől a kék kenyérgabonajegyét kapta. Ha az illető már nem jogosult kék kenyérgabonajegyre, a községi előljárásság azt bevonja és helyette finomliszt- és kenyérgabonát ad ki.

A községi előljárásság által igazolt kék kenyérgabonajegy csak abban a vásárlási körzetben lehet beváltani, amely vásárlási körzetben azt kiállították. A Hombár-bizománya, vagy a jogosult malom az így igazolt kék kenyérgabonajegy gabonaszelvényét csak havonként válthatja be és pedig minden hónapban azt a gabonaszelvényt, amely az illető hónapra szól.

A bejelentések valóságát elszámoló bizottságok ellenőrzik.

Aki bejelentési, vagy beszo­l­gáltatási kötelezettségének eleget nem tesz, kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással büntetik, azt a gabonamennyiséget, amelyre a kihágást elkövette, elkobozzák.

Az árpa, zab és kukorica vámör­lési és vám­darálási díja.

A vámör­lésre jogosultak részére végzett ör­lésért minden malom a liszt­te ör­lés céljából átvett időszerűen szár­az, tisztított, gyom­mag­mentes árpa, zab és kukorica minden 100 kg-ja után az árpánál legfeljebb 3.30 pengő ör­lési díjat és 3% por­lást, míg a kukoricánál leg-

feljebb 3 pengő ör­lési díjat és 2% por­lást szá­míthat.

A malom a liszt­te ör­lés céljából átvett és megtisztított árpa és zab után 97%, kukorica után pedig 98% ör­leményt (lisztet és korpát) köte­les kiszol­gáltatni, míg a tisztítási eljárás során kiválasztott ör­lhető hulladékokat meg­darált állapotban vissza kell adja.

A liszt­te ör­lés végett bevitt árpát, zabot és kukoricát a vámör­lési szelvények szem­pontjából minden malomüzem tisztítatlan súlyban köte­les átvenni.

Árpa, zab és szemes kukorica darálásánál termé­szetben számított díj (vám) címén bár­milyen malom a tisztítatlan állapotban átvett termény 100 kg-ja után 8%-ot és por­lás címén további 1%-ot, összesen 9%-ot; míg csöves kukorica darálásánál a tisztítatlan állapotban átvett termény 100 kg-ja után 12%-ot, összesen 14%-ot köte­les felszá­mítani.

A darálás céljából átvett tisztítatlan árpa, zab és szemes kukorica után 91%, míg a csöves kukorica után 86% darát kell kiszol­gáltatni.

A fenti ör­lési díjakon és por­lási szá­zálékokon felül bár­milyen más díjazás (szita­pénz, fuvar­költség, forgalmi adó­váltság, stb. felszá­mítása vagy egyéb szol­gáltatás kikötése tilos). (Budapesti Közlöny, 1942 november 11-én meg­jelent 162.100—1942. K. M. szá­mú ren­delet.)

A búza és a rozs kiör­lési aránya.

Kereskedelmi, vegyes és vámör­léssel fog­lalkozó malom búzából 90%, rozs­ból 85% tiszta (nettó) súlyu lisztet köte­les kiör­lni. A kiör­lési szá­zálékot az ör­lésre felöntött tisztítatlan búza, illetőleg rozs súlya után kell szá­mítani. (112.920—1942. K. E. szá­mú ren­delet. (Buda­pesti Közlöny 21-i, 265. száma).

Élő és vágott baromfi

legmagasabb fogyasztói ára.

A piacon árusító termelők a fogyasz­tok­nak történő eladásnál legfeljebb az alábbi árakat számíthatják:

élő baromfi

liba:	4.90 Pengő/kg.
kacsa:	4.70 "
csirke:	4.60 "
tyúk:	4.— "
pulyka:	4.50 "
gyöngyös:	4.40 "

vágott, koppasztott baromfi bélel

liba:	5.— Pengő/kg
kacsa:	4.80 "
csirke:	5.30 "
tyúk:	4.50 "
pulyka:	4.60 "
gyöngyös:	4.50 "

A vágott csirkére, tyúkra, pulykára és gyöngyösre megállapított fenti árak belezve történő eladás esetén 7%-kal felemelhetők. (Budapesti Közlöny 248. szám. 9.280—1942. K. M. sz. rendelet.)

A jövő évi kenyérgabonatermést a szántóföld kataszteri tiszta jövedelme arányában kell beszolgáltatni.

Minden mezőgazdasági termelő köteles az 1943. évi terméséből az egész szántóterületének 1—1 aranykorona kataszteri tiszta jövedelme után 10—10 kg., egy kataszteri hold után azonban legfeljebb 200 kg. kenyérgabonát (búzát, rozst, kétszerest) beszolgáltatni. A beszolgáltatási időt és módot annak idején fogják megállapítani. (112.060—1942. K. M. számú rendelet. Budapesti Közlöny nov. 3-i 249. sz.)

A takarmánymagterületek növelése érdekében, mint a múltban, a jelen gazdasági év tavaszán is szerződéses alapon lóhere, lucerna, fehérhere és baltacím magot termeltet a „Futura“ Magtermeltetési osztálya.

Községi gazdasági előjárókat alkalmaz a földművelésügyi minisztérium.

A földművelésügyi miniszter 133.100—1942. F. M. számú rendeletével (Budapesti Közlöny november 1-i, 248. szám) a mezőgazdasági termelés mennyiségi és minőségi emelését kívánja fellendíteni azáltal, hogy minden nagyobb községben községi és kisebb községekben körzetenként, körzeti gazdasági előjáró beszerzését rendelte el.

A községi előjáró kizárólag a m. kir. mezőgazdasági felügyelő alá van rendelve.

A községi gazdasági előjáró feladata lesz a jövőben, hogy működési területén a mezőgazdaság minden ágában előmozdítsa a termelést, gazdátársait, főképpen a kis- és törpebirtokosokat igyekezzék megnyerni az okszerű és helyes gazdálkodásnak saját jópéldájával előljárva. Elvégből köteles a termelési és értékesítési viszonyokat állandóan figyelemmel kísérni, ellenőrizni az állami kedvezményben részesített gazdaságokat, hogy a megállapított feltételeknek eleget tesznek-e; a földhözjutottak gazdálkodását; a mezőrendészeti jogszabályok megfelelő végrehajtását; a közös legelőben érdekelt birtokosságok működését és a köztenyésztésre használt apa-állatok gondozását és takarmányozását.

Ezen ténykedésével kapcsolatos hiányosságokról, vagy szabálytalanságokról, vagy ha a mezőgazdaság fejlesztése érdekében valamely közfeladatot meg kell oldani, jelentést, illetőleg javaslatot tesz a gazdasági felügyelőnek. Gazdátársaival ismerteti a földművelésügyi vonatkozású törvényeket, rendeleteket, hirdetményeket.

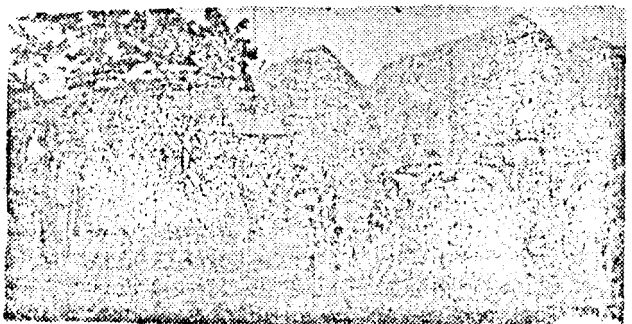
A fenti ténykedések azonban nem terjedhetnek ki a mások gazdálkodásába való beavatkozásra. Tehát gazdátársainak a gazdálkodás módjára nézve utasítást nem adhat, nekik csak tanácsadással szolgálhat, illetőleg figyelmeztetheti a szabálytalanság megszüntetésére.

A gazdasági előjáró e tisztség mellett elláthat olyan munkakört (pld. szövetkezeti elnök, közbirtokossági pénztárnok, hegybíró), amely gazdátársai javát szolgálja. A birtokán folytatott gazdálkodáson felül más hasznos hajtó foglalkozást a gazdasági előjáró csak a gazdasági felügyelőség hozzájárulásával és csak akkor vállalhat, ha e tisztség ellátásában nem akadályozza őt és nem teszi elfogulttá.

A gazdasági előjárót a gazdasági felügyelőség javaslatára a földművelésügyi miniszter alkalmazza. Ezen működéséért tisztelt díjban részesül és az ezzel járó kiadások (levelezés, kiszállás, útiköltség, stb.) fedezésére általánosságban kap.

Gazdaság előjáróként alkalmazható az, aki büntetlen előéletű keresztény magyar állampolgár, legalább 24 éves, közbecsülésben álló egyén, mezőgazdasági alsó- vagy középfokú tanintézetet, vagy téli gazdasági iskolát végzett, vagy egyébként megfelelő gyakorlatl rendelkező gazda és személyében kellő biztosíték van arra, hogy működését a nemzeti termelés szempontjából odaadóan fogja végezni. Szükséges még, hogy a javasolt személy a helyi mezőgazdasági viszonyokat ismerje, gazdátársaival szemben munkásságánál és tanultságánál fogva kellő tekintéllyel rendelkezék.

A gazdasági előjárónak a megbízatása egy évig tart. Annak a megbízatása, aki e tisztelet már viselte, három évre terjed. A megbízatás a naptár év végén jár le. Még akkor is, ha a megbízatás évközben történt. Az 1942. évben alkalmazott gazdasági előjáró megbízatása azonban 1943. év végével jár le. Azt a gazdasági előjárót, aki legalább egy évtizeden át szolgálta községe mezőgazdaságának fejlesztését és kiváló eredményeket ért el, a földművelésügyi miniszter külön jutalomban részesíti.

Cseples Bartha László mezőkölpényi gazda udvarán a gazdasági előjáró 50%-os kedvezményvel vásárolt cséplőgéppel.

A tej és tejtermékek forgalmának szabályozása

A közellátásügyi miniszter a 113.400—1942. K. M. számú rendeletével 1943 január hó 1. napjától kezdődő hatállyal a tej- és tejtermékek forgalmát a következőkben szabályozta:

A termelő köteles a közellátás céljaira a következő tejmennyiséget beszoigáltatni:

A rendszeren fejt tehenek után Maros-Torda, Szilágy, Udvarhely vármegyék területén tehenenként 600 liter, a többi vármegye területén 420 liter tejet;

a rendszeresen igazott (évenként legalább 50 munkanap) tarka, borzderes és pinzgau, továbbá a rendszeresen fejt, de nem igazott alföldi magyar, erdélyi magyar és bivaly teheneknél bármely vármegye területén tehenenként 300 liter tejet;

a rendszeresen igazott és fejt alföldi magyar, erdélyi magyar és bivalyteheneknél bármely vármegye területén tehenenként 180 liter tejet.

A rendszeres fejest és igazást, valamint a tehén fajtáját — kétség vagy panasz esetén — az illetékes gazdasági felügyelőség állapítja meg.

A fenti beszoigáltatandó tejmennyiségekbe be kell számítani az éves cselédek, gazdasági munkások és egyéb alkalmazottak részére szerződés alapján járó tejmennyiséget, valamint azt a tejmennyiséget is, amit szerződés alapján a termelő a tejfeldolgozásnak szállítani köteles. Az a gazdaság, amely négy, vagy ennél kevesebb tehenet tart, az első tehene általában mentes a tejboszoligáltatási kötelezettségek alól, a második tehen után pedig a fenti beszoigáltatandó tejmennyiségnek csak a kétharmad részét kell beszoigáltatnia.

Első borjas tehen után csak abban az esetben kell tejet beszoigáltatni, ha az állat az év június 1-ső napja előtt lelelt.

Amennyiben szállítási nehézségek merülnének fel, a törvényhatóság első tisztviselője engedélyvel, tej helyett tejfelt vagy vaját is lehet szoligáltatni. Ilyen esetben 1 liter tejfelt 5 liter tejként, 1 kg. vaját pedig 25 liter tejként kell számításba venni.

A beszoigáltandó tejet a termelés helye szerint illetékes, vagy azzal közvetlenül szomszédos község területén levő vásárlásra engedélyezett tejiparoshoz kell beszoigáltatni. Ha ilyen nincs, a tej átvétele érdekében a törvényhatóság első tisztviselője intézkedik. A beszoigáltatandó mennyiségen felül a termelő, a tejet vagy tejterméket az ilyen tejiparos útján bárhol, közvetlenül fogyasztó és viszonteladó részére azonban csak a termelés helyén, helyi fogyasztás céljaira adhatja el. Ez alól kivételt képeznek az államilag gümökörmentesnek nyilvánított tehenészetek vagy azok, akik erre a törvényhatóság első tisztviselőjétől felmentést kapnak.

Az az őstermelő, aki a tejnek ipari feldolgozásával foglalkozik, a tejtermékeket csak helyi fogyasztás céljára hozhatja forgalomba, az illetékes m. kir. közellátási felügyelőség által megállapított mennyiségben. Amennyiben a tejtermékeket nem a feldolgozás helyén kívánja értékesíteni, úgy azt az állami ellenőrző jegy használatára jogosult vagy a Tejtermékek m. kir. Ellenőrző Allomása által ellenőrzött iparosnak az elkészítés napját követő 48 óra alatt vételre felajánlani köteles, aki azt a felajánlástól számított hat nap alatt a hivatalos áron megvásárolni köteles.

A termelő köteles a tej vagy tejtermék szállítását végző személyt (kocsist, vagy koczikísérőt) a szállított, illetőleg feladásra kerülő tej eredetét és rendeltetését feltüntető igazolvánnyal ellátni. Ezeket az igazolványokat a tehenészet helye szerint illetékes községi előljárásnál lehet beszerezni. Az igazolványokat évenként kell megújítani. Ha egy személynek több község területén van tehenészete, külön-külön kell ilyen igazolványt beszereznie.

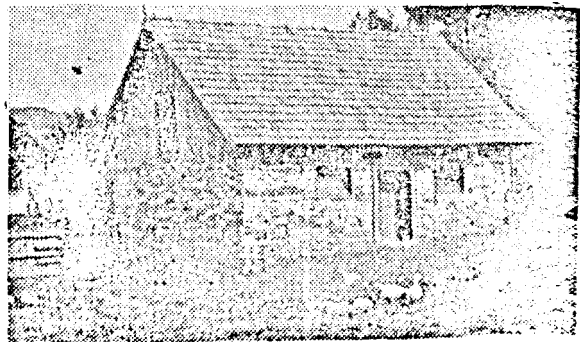
A termelő köteles a tulajdonát képező tehenek számában beállott változást a községi előljárásnak nyolc nap alatt bejelenteni. Ugyancsak nyolc nap alatt köteles bejelenteni a tehen első ízben történt borjzását is.

Amennyiben a termelő tejboszoligáltatási kötelezettségének azért nem tud eleget tenni, mert tehene betegség, vagy más ok miatt nem ad tejet, vagy rendszeresen nem fejhető, ezt a körülményt három nap alatt köteles a községi előljárásnak bejelenteni.

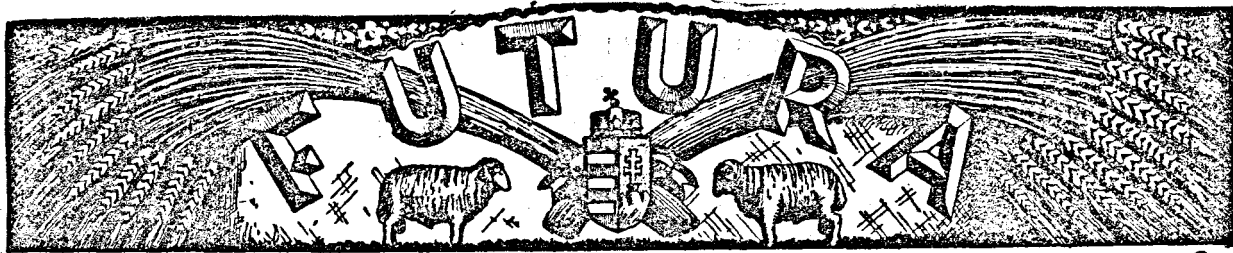
Amennyiben a beszoigáltatandó tejmennyiség nem fedezné a tejtáplálásra szoruló lakosság tejszükségletét, a törvényhatóság első tisztviselője a termelőket kötelezheti arra, hogy abban a községben, amelyben a tejszükséglet csak tejjegy bevezetésével biztosítható, a termelt tejnek a saját háztartásában fel nem használt és a beszoigáltatási köteletség teljesítése után fennmaradó mennyiségből is, az igényjogosultak tejszükségletét kielégíthessék. A termelő ebben az esetben a tej házhoz szállítására nincs kötelezve.

A törvényhatóság első tisztviselője, amennyiben a községből tej nem kerül elszállításra és a beszoigáltatandó tejmennyiség nem fedi a községben a táplálásra szoruló lakosság szükségletét, a négy és annál kevesebb tehenel rendelkező termelőket ugyancsak kötelezheti arra, hogy a beszoigáltatási kötelezettség alól mentes első tehen után is legalább 180 liter tejet beszoigáltassanak. Ez alól kivételt képeznek azok az egy tehenel rendelkező termelők, akiknek a háztartásához tartozó tejtáplálásra jogosult családtagok száma három, vagy annál több.

A tej beszoigáltatásának időpontját a termelő szabadon választhatja meg, azonban minden év december hó 31-ik napjáig ezen kötelezettségének eleget tenni köteles.

Hegyi János ref. lelkész, a bálványosváraljai EMGE elnöke az EMGE tervei szerint ajándék billenőablakokkal ellátott istállót épített.

A „Futura” a fronton küzdő honvédekért

A „Futura” igazgatósága a hadbavonult tisztviselői, alkalmazottai segélyezésére megalakította a „Bajtársi Szolgálat”-ot, amelynek alelnök-vezérigazgató úr neje elnöklete alatt működő Hölgybizottsága a hadbavonult alkalmazottak itthonmaradt hozzátartozóival állandó kapcsolatot tart fenn.

A „Bajtársi Szolgálat” közel 200 nőtagja az intézet által adományozott anyagból a fronton küzdő katonák számára jelentős számú hősapkát, érmelegítőt, lábszárvédőt kötött és az elkészített téli holmikát a Magyar Vöröskeresztnek átadta. Ezen kívül katonai szolgálatra bevonult alkalmazottainak karácsonyi szeretetsomagokat is küldött.

A „FUTURA” szerződéses takarmánymag termeltetése.

A takarmánymagterületek növelése érdekében, mint múltban, a jelen gazdasági év tavaszán is szerződéses alapon lóhere, lucerna, fehérhere és baltacim magot termeltet a „FUTURA” Magtermeltetési osztálya.

A szerződéssel lekötött terület legkisebb mértéke 10 kat. hold.

Vetőmagot a „FUTURA” bocsát kamatmentesen az Arhivatal által megállapítandó vetőmagáron a termelők rendelkezésére és a vetőmag értékét a szállítandó termés kifizetésekor vonja le.

A leszállított termésmennyiség után a mindenkor maximális áron felül 10% termelési jutalmat fizet.

A szerződéses területről származó magalj teljes egészében a termelő tulajdonát képezi.

A szerződés megkötésére a „FUTURA” bizományosoknál lehet jelentkezni, akik a szükségesség nyomtatványokkal már el vannak látva.

„FUTURA” Gazdaválasztmányok Végrehajtóbizottságának ülése.

November hó 12-én — gróf Khuen-Héderváry Károly elnöklete alatt — tartotta ülését a „FUTURA” Gazdaválasztmányok Végrehajtóbizottsága a „FUTURA” székházában.

Az ülés megnyitása után dr. Halács Agoston, az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatója beszámolt a gabonaneműek, burgonya, valamint az olajosmagvak forgalmával és értékesítésével kapcsolatban felmerült kérdésekről. Több hozzászólás után felvetett időszerű kérdésekre az ülésen megjelent dr. Fattinger Sándor kormánybiztos, Agoston Béla hadbiztos-ezredes, dr. vitéz Darányi Béla alelnök-vezérigazgató, továbbá a „Futura” és „Hombár” igazgatói válaszoltak.

Dr. vitéz Darányi Béla alelnök-vezérigazgató javaslatba hozta egy gazdaútmutató kiadását, amely útmutató mindazokat a gyakorlati tennivalókat magabafoglalná, amelyek ismeretére a gazdáknak multhatatlanul szükségük van. A bizottság az alelnök-vezérigazgató indítványát örömmel vette tudomásul és elhatározta az útmutatónak a legrövidebb időn belül való kiadását.

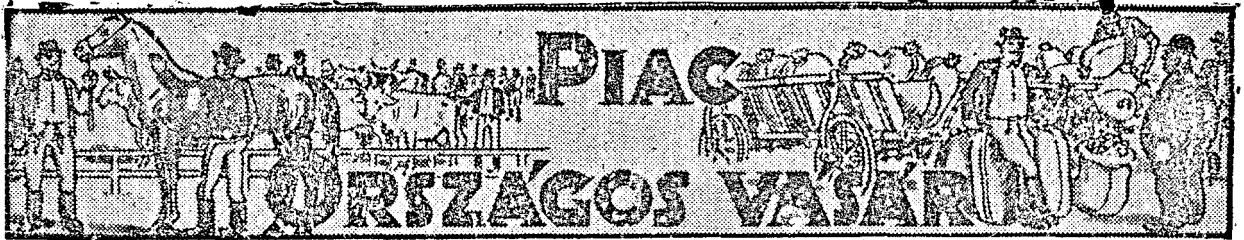
Olvasóink figyelmébe!

Az Erdélyi Gazda előző számának több ezer példánya csak megkésve jutott el olvasóinkhoz. Ennek rajtunk kívülálló okai vannak. Háborus időkben ugyanis a szállítás mindig sok nehézséget okoz. Az esetleges késedelmek tehát ezzel magyarázhatók.

A jövőbeni zavarok elkerülése érdekében szükségesnek mutatkozott, hogy az Erdélyi Gazdát más technikai módon sokszorosítsuk. Kísérletképpen tehát ezt a lapszámot nem az eddigi szokott módon, hanem úgynevezett körforgógépen (rotációson) nyomattuk ki. Megeshetnek, hogy a képek, vagy talán a papír minősége nem lesz épen olyan, mint amilyen eddig volt, de ismételjük, erre is a háborus gazdálkodás kényszerít rú.

Gazdatestvéreink jól tudják, hogy hét év alatt, amióta az átszervezett Erdélyi Gazdát jelenlegi formájában szerkesztjük és kiadjuk, soha semmiféle anyagi áldozattól sem riadtunk vissza, még akkor sem, ha az a tagdíj, ami egyben előfizetési díj is, még megközelítően sem fedezi a lap előállításí árát. A háborus nehézségeken azonban nem áll módunkban segíteni. Kérjük tehát gazdatestvéreinket, hogy fogadják megértéssel, ha a lap esetleg nem úgy néz ki, mint ahogy mindnyájan szeretnők, vagy megérkezése késik.

Az ERDELYI GAZDA
szerkesztősége.

Terményárak

Gabonapiac:

Búza: 78 kg. fajsúlyú 3% idegen anyaggal 30.— P., **Rozs:** 71 kg. fajsúlyú 28.— P., **Arpa:** 65 kg. fajsúlyú 24.50 P., **Zab:** 41 kg. fajsúlyú 27.— Pengő q-kint feladóállomáson.

Hüvelyesek:

Bab: szokványminőségű vegyes 56.40 P., **Borsó:** (sárga) Victoria 53.90 P., (zöld) Expressz 45.40 P., **Lencse:** Háromszéki 74.40 Pengő q feladóállomáson.

Olajosok:

Napraforgó: szokványminőségű 53.— P., **Szójabab:** szokványminőségű 60.— P., **Mák:** szokványminőségű 181.— Pengő q feladóállomáson.

Herefélék:

Lóheremag: 90% tisztaságú erdélyi 240.— P. q Erdélyben; **Lucernamag:** 90% tisztaságú bárhol az országban 385.— P. **Biborheremag:** 95% tisztaságú, bárhol az orsz. 150.— P., **Fehérheremag:** 2% svédheremaggal 360.— P., **Szarvaskerep:** szokványminőségű 260.— Pengő q feladóállomáson.

Fűmagvak:

Csomósebír: 84% tiszt. 80% csirakéesség 200.— P., **Francia-perje:** 84% tiszt. 80% csirakéesség 240.— P., **Olaszperje:** 94% tiszt. 88% csirakéesség 200.— P., **Réticsenkesz:** 94% tiszt. 88% csirakéesség 200.— P., **Angolperje:** 94% tiszt. 88% csirakéesség 240.— P., **Rétiperje:** 84% tiszt. 86% csirakéesség 400.— P., **Ligetiperje:** 84% tisztaság 86% csirakéesség 600.— P., **Ecsetpázsit:** 70% tiszt. 65% csirakéesség 400.— P., **Aranyzab:** 70% tiszt. 70% csirakéesség 700.— P., **Arvarozsnok:** 86% tiszt. 85% csirakéesség 200.— P., **Óriási csibehúr:** 96% tiszt. 85% csirakéesség 55.— P., **Szudáni fűmag:** 95% tisztaság 80% csirakéesség 70.— Pengő métermázsánként feladóállomáson.

Vágómarha árának új megállapítása

Gazdaközönségünk tudomására hozzuk, hogy a 162.000/1942. K. M. rendelettel a vágómarha árak újra megállapítottak. Az alább közölt árak a legmagasabb, egyben legalacsonyabb árak, tehát ezeknél a kereskedő sem többet, sem kevesebbet nem fizethet.

Az árak átadó istállójában, vagy ahhoz legközelebb fekvő hiteles mérlegen mért súly alapján, 8% súlyengedmény levonásával számítandók az egész ország területén.

a) vágómarha:

I. osztályú ökör	1.70 P
II. osztályú ökör	1.50 „
III. osztályú ökör	1.30 „
csontoznivaló ökör	1.10 „
I. osztályú bika	1.65 P
II. osztályú bika	1.45 „
III. osztályú bika	1.25 „
csontoznivaló bika	1.05 „
I. osztályú tehén	1.60 P
II. osztályú tehén	1.40 „
III. osztályú tehén	1.20 „
csontoznivaló tehén	1.— „

b) vágóbivaly:

I—II. osztályú bivalyökör	1.30 P
III. osztályú bivalyökör	1.20 „
csontoznivaló bivalyökör	1.— „

I—II. osztályú bivalybika	1.25 P
III. osztályú bivalybika	1.15 „
csontoznivaló bivalybika	0.95 „

I—II. osztályú bivalytehén	1.20 P
III. osztályú bivalytehén	1.10 „
csontoznivaló bivalytehén	0.90 „

Ökröknél az I. osztály az 54%-os hús-kihasználású, II. osztályú az 54%-nál kevesebb, de legalább 50%-os, III. osztályú az 50%-nál kevesebb hús-kihasználású állat. Bikáknál I. osztályú legalább 56%-os, II. osztályú az 50–56%-os, III. osztályú az 50%-nál alacsonyabb hús-kihasználású állat. Teheknél ezek a százalékok 52, 47–52 és 47-nél kevesebb. Hús-kihasználási százalék alatt a levágott állatból nyert s. meleg állapotban lemért hús súlyának az állat vágóhídon mért élő súlyához való arányát kell érteni. (Vesével és vesetokkal együtt, de nyelvé, bőr, lábvég, fej, belsőszervek, pacal, tőgy és belek nélkül.)

Budapesten történő átvétel esetén a MASZ az alábbi árakat köteles fizetni fenti sorrend szerint úgy kereskedőknek, mint termelőknek:

Vágómarha 1.80, 1.60, 1.38, 1.17, 1.75, 1.54, 1.33, 1.12, 1.70, 1.49, 1.28 és 1.06 P/kg.

Vágóbivaly: 1.38, 1.28, 1.06, 1.33, 1.22, 1.01, 1.28, 1.17, 0.96.

A MASZ ezen áron felül köteles megtéríteni az összes szállítási költségeket, valamint a súlyapadót. A súlyapadó címen térítendő összegek az alábbiak:

a 48 és 72 óra között érkező szállítmányoknál 2%, 72—96 óra között 4%, 96—120 óra között 5%, míg a 120 órán túl érkező szállítmányoknál 6%. Ezenkívül Csík, Háromszék, Maros-Torda és Udvarhely megyékből érkező szállítmányoknál mindaddig, míg az állatok csak átrakással szállíthatók Budapestre, — a szállítási időre való tekintet nélkül — további 3% súlyapadot köteles téríteni a MASZ.

Lényegében fentieket tartalmazza a hivatkozott számú rendelet, amely a Budapesti Közlöny november 19-i 268. számában jelent meg.

Felhívjuk gazdatestvéreink figyelmét, hogy Budapestre történő szállítás esetén a feltételek kedvezőbbnek látszanak, ezért előnyösnek tűnik az a megoldás, hogy több eladó összeállva legalább egy vagon rakományt közösen szállítson a MASZ-nak Budapestre saját vállalkozásban.

HIREK

Mihály István halála. Csíkkar-

falván hosszas és kínos szenvedés után, életének 54. évében meghalt karcfalvi id. Mihály István. Temetése október 15-én volt nagy részvét mellett. Halálával az EMGE egyik lelkes, buzgó tagját veszítette el.

Átmenetileg megengedték a 2 évesnél idősebb üszök vágását. Tavaly a földművelésügyi minisztérium rendelete 4 évben állapította meg a levágható üszök legalacsonyabb korhatárát. Most ezt a rendeletet a földművelésügyi miniszter módosította, vagyis csak a 2 évesnél fiatalabb állatokat nem szabad levágni az új rendelkezés értelmében.

Az 5 holdnál kisebb zsidóingatlanokat a hadirokkantak, hadiözvegyek, hadiárva és a hadviseltek kapják. A zsidók kötelesek december 9-ig a birtokukban levő 5 holdnál kisebb ingatlanokat eladni. Az el nem adott birtokot december 15-ig a községi előjáróságnál kell bejelenteni s a felterjesztett adatok, majd a földművelésügyi miniszter határozata alapján az ingatlanokat a községi előjáróságok haladéktalanul birtokba veszik s felhasználás céljára az ONCSA helyi szervezeteinek adják át.

Gyűjtsük az almamagot. A Magyar Faiskolai Szövetség (Budapest, VII., Dohány-utca 20.) megkezdte az idei termésű almamag gyűjtését. Bármilyen kis mennyiségű almamagot átvesznek dekánként 20 fillérért. A magot mint „minta érték nélkül”,

vagy — nagyobb mennyiségek esetén — postacsomagban kell küldeni. Az átvétel legutolsó határideje január 5.

A gazdák szerszámbőrellátása. Az ipariügyi miniszter a mezőgazdasági termeléshez annyira szükséges szerszámbőrellátás érdekében utasította az Iparügyi Anyaghivatalt, hogy erre a célra alkalmas bőroket készíttessen. Ezenkívül az Ipari Anyaghivatal az egyes gazdaságokban elhullott állatok bőrének feldolgozására is ad bőrcserzési engedélyt.

Márkazzák az almát. A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki, amely kimondja, hogy a belföldi termésű alma minőségének tanúsítása céljából úgy a hazai, mint a vámkülföldre irányuló forgalomban állami ellenőrző jegy használatát engedélyezi. A rendelet felsorolja, milyen fajtájú almára lehet kérni az állami ellenőrzőjegyeket.

Új húspengős bankjegyek. A Nemzeti Bank 1941. január 15-i keltezéssel ellátott új húspengős bankjegyeket beszájtott ki. A forgalomban levő, 1930. január 2. kelttel ellátott 20 pengős bankjegyek forgalomból való kivonását már megkezdte, azonban 1943. október 31-ig fizetesképen el kell fogadni. Ezután már csak kicserélésre fogadja el a Nemzeti Bank, beváltási kötelezettsége 1946. október 31-én azonban végleg megszűnik.

Február végéig szabad a szopós malac vágása. A földművelésügyi miniszter átmenetileg megengedte, hogy a gazdák a községi előjáróság külön engedélye nélkül is levághassák a 2 hónapnál fiatalabb és 15 kg. súlyú el nem ért szopós-malacokat.

Ezeket házi felhasználásra lehet vágni, vagy pedig közfogyasztásra minden további nélkül el lehet adni. A földművelésügyi minisztérium vonatkozó engedélye jövő évi február végéig érvényes.

December havi állatvásárok

1. Dés, Szamoskrassó, Kápolnokmonostor, Oláhszentgyörgy.
2. Zilah.
3. Túrterebes, Egeres, Petele (3—4).
4. Balavásár, Mezőtelegd.
6. Hagymásláros.
7. Sárközújlak, Nyárádszereda (7—8), Csíkszentdomokos, Máramarossziget, Nagyvárad.
9. Remetemező, Óradna (9—10), Bihardiószeg, Uzon, Érmihályfalva, Sarmaság.
- 10—11—12. Szászrégen, Bözöd.
11. Gyalu.
- 12—13. Gyergyószentmiklós, Erdőszentgyörgy.
14. Felsőbánya, Leordina.
15. Alparét, Krasznabéltek, Csíkszereda, Parajd (15—16).
16. Szilágycseh, Mezőörményes (16—17).
17. Élesd, Kolozsborsa, Kányaháza.
18. Rettég, Zsibó, Lekence, Marosvásárhely, Székelyudvarhely.
- 19—20. Csíkszentgyörgy.
21. Bánffyhunyadi, Naszód (21—22), Ipp, Szamosborhid, Székelyhid.
22. Hidalmás.
23. Sepsiszentgyörgy, Szilágysomlyó.
24. Királydaróc, Alsószopor.
- 27—28. Szárhegy.
- 28—29—30—31. Makfalva, Nagyajta.
29. Aranyosmeggyes, Halmi.

FELHÍVÁS!

Megnyitottam géperőre berendezett modern asztalosműhelyemet. Bútoraim a legkényesebb igényeket is kielégítik. Ablakokat és ajtókat a legszebb kivitelben készíték.

Kádár Lajos asztalosmester, Radnolfája
Maros-Torda vm.

APRÓHIRDETÉSEK**Allást keresők**

A gazdaság minden ágában jár-tas, öreg, de még munkaképes, magános gazdatiszt állást keres. Cím: Kedves Ferenc, Kolozsvár, Győrfalvi-út 138. sz. 219

Allást keres jobb uradalomban 10 évi gyakorlattal rendelkező, gépkezelői vizsgát tett ispán. Cím: Kiss Lajon, Kolozsvár, Lép-cső-utca 14. 221

Allást keres szakképzett konyha és díszkertész, jó bizonyítványokkal rendelkezik. Cím: Lakner János, Kolozsvár, Kájoni-út 29. sz. 158

6 holdas konyhakertészetünkbe keresünk szakképzett kertészt. Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével: Közzjóléti Szövetkezet, Nagybánya, címre kérünk. 222

Elvállalom szőlő és gyümölcsfa egész évi kezelését, telepítést és ápolást. Jó bizonyítvánnyal rendelkezem. Demjén József, Kolozsvár, Király-utca 14. 223

Hosszú ideig nagybirtokot kezelt 40 éves, nős, őskeresztény, végzett gazdasz, a gazdaság minden ágazatában nagy gyakorlat-tal bíró, gazdatiszti állást keres. Szíves megkereséseket: Nagy József, Kolozsvár, Madách-utca 40. szám. 220

Allást kaphat

Erdőőrt keres 1943. IV. 1-re gróf Teleki Gazdaság, Kővárhosz-szűfal. Pályázatok december 20-ig fenti címre küldendők. Személyes jelentkezés csak meghí-vásra. 219

Adás-vétel

GAZDÁK FIGYELMÉBE! Veszünk lóhere, lucerna, szarvaske-rep, baltacim és más apró magot az A. K. által megállapított áron. Kérünk egy átlagmintát, hogy tudjuk legmagasabb árajánlatunkat megtenni. Erdélyi Gazdák Magértékesítő Szövetkezete, Kolozsvár, Majális-utca 10.

Allami ellenőrzés alatt termelt szőlőoltványaimról árjegyzéket díjtalanul küldök. Cím: Tóth János, szőlőbirtokos és szőlőolt-ványtermelő, Abasár, postafiók.

Évi 10.000 traktor és 130.000 ve-tőgép kedvezményes áru kiosztását tervezi a földművelésügyi minisztérium. Hír szerint a me-zőgazdaságfejlesztő törvény vég-rehajtási utasítás tervezete széles távlatokat nyit mezőgazdasá-gunk jövő fejlődése elé. A jövő évben 30.000.000 pengő csupán a mezőgazdasági szak-oktatást szolgálja. A követ-kező tíz évben évenként 400 szántógépszövetkezetet kíván életrehozni, 10.000 traktort, 180.000 vetőgépet és 60.000 vetőmagtis-zítógépet akar kedvezményes áron szétosztani a földművelés-ügyi miniszter. A tervezet szerint évenként legalább 70.000 kat. hold szójababot, 150.000 hold napraforgót és 15.000 hold ricinust kell telepíteni és a kender és lentermelést is duplájára kívánják emelni. A gyümölcsster-mesztés fokozása érdekében, 20 millió gyümölcsfa kiültetését, 150 gyümölfatörzskönyvelő szer-vezet létesítését és 500 államilag támogatott törzsgyümölcsös tele-pítését tervezik. A sertés- és juhállományának több, mint a kétszeresére kell emelkednie or-szágunkban. Gabonaráktárak, kukoricagorék, burgonyatárhá-zak, hűtőházak, gyümölcscsoma-goló, aszaló és kukoricaszárító telepek, valamint zsizsiktelenítő kamarák építése szerepel to-vábbá hatalmas számokkal a mezőgazdaságfejlesztő törvény végrehajtási utasításának terve-zetén.

Fajtiszta méznád mag ¼ kg. 3 P. utánvétellel. Cím: Csongor Já-nos, Nagybaracska, Bácska. 220

Szerkesztő: DEMETER BÉLA.

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Antal Dániel, Balogh László, Dr. vitéz Biró Gyula, Bikfalvy Ferenc, Bodor Kálmán, Cserey Lajos, Dóry Lajos, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Dr. Göllner János, Gyarmathy Piroska, Fodor Pál, Farkas Árpád, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Kós Károly, Kovácsnay János, Dr. Kúthy Sándor,

Br. Kemény János, Dr. Máriássy Béla, Mikó László, Dr. Mudra Alajos, Dr. Nagy András, Nagy Miklós, P. Nagy Sándor, Dr. Parádi Kál-mán, Paull Kamil, Rigler József, vitéz Szász Ist-ván, Szeghő Dénes, Séra István, Seyfried Ferenc, ifj. Sigmund Ákos, Szilágyi Ferenc, Telegdy László, Tempfli János, Dr. Tóth Tibor, Vita Sándor.

A rajzokat készítette: **Andrágy Zoltán.**